

**EUROPOS
PROFESINIŲ LIGŲ
STATISTIKOS
VADOVAS**

**VILNIUS
2004**

Europos profesinių ligų statistikos vadovas

Išleista Europos Sąjungos PHARE programos lėšomis

Leidinį parengė Statistikos departamento Socialinės statistikos skyrius
Atsakinga Aldona Ablingienė
Tel. (8~5) 236 49 14

Techninę ekspertizę atliko Higienos instituto
Darbo medicinos centro specialistai

© Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, 2004

SL 1861. 2004-01-22 3,125 leidyb. apsk. I. Tiražas 30 egz. Užsakymas 0401-05
Išleido Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės,
Gedimino pr. 29, LT-01500 Vilnius
Spausdino viešoji įstaiga „Statistikos centras“, Gedimino pr. 31, LT-01104 Vilnius

ISBN 9955-588-73-X

TURINYS

PRATARMĖ.....	4
ĮŽANGINIS ŽODIS	5
1. Į I EPLS etapą įtraukiama informacija (bendrieji įtraukimo kriterijai)	7
2. Duomenų tvarkymas.....	10
3. Duomenų pateikimas vienas po kito aprašant atvejus	11
4. Kintamųjų charakteristikos.....	11
A PRIEDAS: I etapo metu naudotinas klasifikavimas.	15
B PRIEDAS: Specifiniai ligos įtraukimo kriterijai	20
C PRIEDAS: Trumpasis profesinių ligų priežasčių sąrašas.....	29
D PRIEDAS: Naudojimo kategorijų (produktų) klasifikacija.....	39
E PRIEDAS: KOMISIJOS REKOMENDACIJA.....	41

PRATARMĖ

Integracijos procesai, darbo rinkos pokyčiai lemia išsamios ir palyginamos tarp šalių informacijos apie darbuotojų saugą ir sveikatą poreikį. Ši informacija turėtų būti kryptingos profesinių ligų prevencijos politikos Europos Sąjungoje pagrindas. Todėl ypač svarbus profesinių ligų statistikos vaidmuo.

Europos Bendrijų statistikos tarnyba (Eurostatas) 2000 m. parengė Europos profesinių ligų statistikos (EPLS) pirmojo etapo metodiką (angl. *European occupational diseases statistics (EODS) Phase 1 Methodology*; toliau tekste „I EPLS etapo metodika“). Joje nustatyta Eurostatui teikiamų duomenų apimtis, kintamieji ir jų kodavimo ypatumai. Europos Sąjungos šalys duomenis pagal šią metodiką pradėjo rinkti nuo 2001 m., o pastaraisiais metais EPLS metodika imta diegti ir stojančiose šalyse.

„Europos profesinių ligų statistikos vadove“ pirmą kartą lietuvių kalba pateikiama informacija apie kintamuosius, pagal EPLS metodiką naudojamus profesinei ligai aprašyti, nurodomi naudotini klasifikatoriai, skelbiamas Europos profesinių ligų sąrašas. Leidinys parengtas remiantis Eurostato leidiniais *European Occupational diseases statistics (EODS) Phase 1 Methodology, Population and social conditions 3/2000/E/n°19*; *Classification of the Causal Agents of the Occupational diseases: Population and social conditions 3/2000/E/n°18* ir 2003 m. rugsėjo 25 d. *Official Journal of the European Union*.

Prie leidinio rengimo prisidėjo Higienos instituto Darbo medicinos centro, Valstybinės darbo inspekcijos ir Statistikos departamento specialistai.

Tikimės, kad leidinys bus įdomus ir naudingas darbuotojų saugos ir sveikatos specialistams, darbo medicinos gydytojams ir visiems, kurie domisi šios srities informacija Lietuvoje ir Europos Sąjungoje.

IŽANGINIS ŽODIS

Svarbi Europos Bendrijos teisės aktų, reglamentuojančių sveikatą ir saugą darbe, efektyvumo vertinimo, kurį atlieka Europos Komisija, strategijos dalis yra surinkti palyginamus visoje Europoje duomenis. Susirgimų profesinėmis ligomis skaičius ir dažnis įvairiuose sektoriuose ir profesinėse srityse yra svarbi informacija. Ji bus pagrindas sveikatai ir saugai darbe stebėti, prioritetinėms šios srities tobulinimo priemonėms Bendrijos lygmeniu nustatyti, kaip pabrėžta Tarybos rezoliucijose 88/C 28/01¹ ir 95/C 168/01². Vis dėlto sunku atsakyti į klausimą, ar informacija apie profesines ligas, nustatomas įvairiose socialinės apsaugos sistemose, yra pakankamas pagrindas jų rizikos laipsniui lyginti.

Komisija (Eurostato E3 padalinys „Švietimas, sveikata ir kitos socialinės sritys“ ir Generalinio direktorato Darbo ir socialinių reikalų skyriaus D5 padalinys „Sveikata, sauga ir higiena darbe“) šią problemą sprendė bandomuoju projektu, pagal kurį Europos Sąjungoje buvo renkama informacija apie 1995 metais pripažintus 31 profesinės ligos, esančios oficialiajame Europos profesinių ligų sąrašė³, atvejus (Europos profesinių ligų statistika – EPLS (*angl. EODS*) – bandomasis projektas). Vykdam šį projektą surinktus duomenis įvertino Suomijos profesinės sveikatos institutas (SPSI)⁴. Ataskaitoje pateikiama išvada, kad „įvertinus bandomuosius EPLS duomenis, nustatyta, kad duomenis palyginti sunku. To būtų galima išvengti patobulinus duomenų surinkimo procesą“. Ataskaitoje vis dėlto teigiama, kad „apie profesines ligas surinkta informacija parodo net tik, kad tokios ligos yra, bet ir tai, kaip profesinės ligos sąvoka integruota į nagrinėjamas socialinės apsaugos

¹ 1987 m. gruodžio 21 d. Tarybos rezoliucija dėl darbuotojų saugos, higienos ir sveikatos, kurioje nurodoma, kad „Taryba atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija ketina jai netrukus pateikti...suderintą statistinę informaciją apie nelaimingus atsitikimus darbe ir profesines ligas“, OL C 28, 1988 02 03.

² 1995 m. kovo 27 d. Tarybos rezoliucija dėl socialinius klausimus reglamentuojančių Bendrijos teisės aktų perkėlimo ir taikymo, kurioje Komisija raginama „pagerinti, bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis, turimus duomenis apie profesines ligas“, OL C 168, 1995 07 04.

³ 1990 m. gegužės 22 d. Komisijos rekomendacija 90/326/EB dėl Europos profesinių ligų oficialaus sąrašo patvirtinimo, OL L 160, 1990 06 26.

⁴ Eurostato darbo dokumentų rinkinys, Gyventojai ir socialinės sąlygos 3/1999/E/n^o2 – Europos profesinių ligų statistika: 1995 m. bandomųjų duomenų įvertinimas – dr. Antti Karjalainen ir dr. Simon Virtanen. Yra vertimai į vokiečių, anglų, ispanų, prancūzų ir italų kalbas.

sistemas“, ir nurodoma, kad „šiuos duomenis būtų galima panaudoti profilaktikos tikslais ir problemos poveikiui nustatyti“.

Vėliau Bendrijos statistikos 1998–2002 metų programoje (Tarybos sprendimas 1999/126/EB⁵), atsižvelgiant į Generalinio direktorato Darbo ir socialinių reikalų skyriaus (angl. EMPL) sveikatos, saugos ir higienos darbe srities darbo programą (1996–2000), buvo nurodyta, kad „pagrindinis darbas bus toliau įgyvendinti sveikatos ir saugos darbe statistikos projektus“ ir kad bus „nuosekliai renkami duomenys, kuriais remiantis būtų galima stebėti sveikatos ir saugos darbe padėtį ir šią sritį reglamentuojančių teisės aktų tinkamumą“ (VIII dalis, psl. 22-24).

Remdamasis vykdant bandomąjį projektą sukaupia patirtimi ir valstybių narių atsakymais į išsamios anketos apie ligas klausimus, SPSI 1999–2000 metais pateikė ataskaitą ir išdėstė joje patobulintą I EPLS etapo metodiką. Šiame dokumente aprašytas bendro Komisijos, EPLS techninio pakomitečio ir Eurostato darbo grupės darbo, atlikto atsižvelgus į pasiūlymus, rezultatas. Galutinė versija buvo pateikta darbo grupei 2000 m. rugsėjo mėn. įvykusio susitikimo metu. Darbo grupė, pasitarusi su visų valstybių valdžios institucijomis, įtrauktomis į profesinių ligų informacijos sistemą, nutarė ją įgyvendinti.

Bendras EPLS tikslas – gauti tolygiai suderintus, palyginamus ir patikimus duomenis ir rodiklius apie profesines ligas Europoje. I EPLS etapas yra pirmoji šio laipsniškai įgyvendinamo projekto dalis. Įgyvendinant šią projekto dalį pradedant 2001 metais, bus renkami duomenys keturiolikoje valstybių narių.

J.R. Biosca de Sagastuy
GD Darbo ir socialiniai reikalai
D5 padalinio vadovas
Sveikata, sauga ir higiena darbe

M. Skaliotis
Eurostatas
E3 padalinio vadovas
Švietimas, darbas ir kitos
socialinės sritys

⁵ 1998 m. gruodžio 22 d. Tarybos sprendimas 1999/126/EB dėl Bendrijos statistikos 1998–2002 metų programos, OL L 42, 1999 02 16.

1. Į I EPLS etapą įtraukiama informacija (bendrieji įtraukimo kriterijai)

I EPLS etapas apima duomenis apie atvejų paplitimą nagrinėjamais metais (pirmieji metai yra 2001) ir duomenis apie tai, nuo kokių ligų tais metais mirė daugiausia asmenų.

Kitus nemirtinus profesinių ligų, kurių statusas pasikeitė per nagrinėjamus metus, atvejus į I etapą pasirenkamuoju bandomuoju būdu įtraukia pajėgios tą padaryti valstybės narės. Vėliau, II etape, šie atvejai bus susisteminti, juos aprašant remiantis I etapo bandomųjų duomenų įvertinimu.

Nustatytų atvejų įtraukimo kriterijai:

1. Visi profesinių ligų atvejai, patenkantys į ligų sąrašą ir tenkinantys šio dokumento B priede nurodytus tos ligos įtraukimo kriterijus.
2. I EPLS etapas apima naujus nagrinėjamo laikotarpio atvejų duomenis, t.y. duomenis apie tais metais (pirmieji metai yra 2001) *nustatytas* profesines ligas.

Tai **apima** visus *pirmą kartą* nagrinėjamais metais (pirmieji metai yra 2001) profesine liga pripažintus atvejus:

- Laikina profesinė liga, t. y. susirgimai, dėl kurių nagrinėjamais metais *pirmą kartą* buvo skirta laikinojo nedarbingumo (ligos) pašalpa ir *nebuvo* nustatytas nuolatinis nedarbingumo laipsnis; laikoma, kad 4 dienų ir ilgiau (>3 dienos) trunkančius nedarbingumo atvejus yra lengviau palyginti tarp įvairių valstybių sistemų; duomenys apie „nesunkias laikinas ligas“, kai laikinas nedarbingumas truko ne ilgiau kaip 3 dienas, taip pat įtraukiami, tačiau tyrimo metu, jei reikia, į juos galima neatsižvelgti (žr. klasifikatorių).
- Nuolatinė profesinė liga, t. y. nuolatinis nedarbingumas *pirmą kartą* nustatytas nagrinėjamais metais, neatsižvelgiant į nedarbingumo laipsnį; laikoma, kad 10% ir didesnio nedarbingumo atvejus yra lengviau palyginti tarp įvairių valstybių sistemų; duomenys apie „nesunkias nuolatinės ligas“, kai nedarbingumo laipsnis nėra didesnis kaip 9%, taip pat įtraukiami, tačiau tyrimo metu, jei reikia, į juos galima neatsižvelgti (žr. klasifikatorių).
- Atvejai, kai asmuo mirė nuo profesinės ligos, kuri *pirmą kartą* buvo nustatyta tik po mirties.

Čia **neįtraukiami** atvejai, kai liga *nebuvo* pripažinta profesine, net jei pagal sveikatos darbe draudimo programą buvo padengtos išlaidos, susijusios su, pvz., medicinos tyrimais.

3. I EPLS etapas taip pat apima atvejus, kai prieš nagrinėjamus metus buvo nustatyta laikina ar nuolatinė liga, nuo kurios asmuo nagrinėjama metais mirė kaip nuo profesinės ligos (pirmieji metai yra 2001).

Pastaba! Pagal pirmuosius tris kriterijus bus pateikiami (a) duomenys apie visus atvejus, kurie tos valstybės sistemoje buvo pirmą kartą pripažinti profesinėmis ligomis, (b) duomenys apie visus mirties nuo profesinės ligos atvejus. Šie duomenys bus pagrindinė informacija apie progresuojančias ligas ir ligas, nuo kurių mirštama. I etape duomenis pagal šiuos tris kriterijus rinkti privaloma.

4. I EPLS etape taip pat renkami duomenys apie paplitusius atvejus, jei per nagrinėjamą laikotarpį laikina profesinė liga tapo nuolatinė, tačiau šiuos duomenis **bandomuoju būdu** renka **tik tą norinčios daryti valstybės narės**. Čia įtraukiamos visos profesinės ligos, kurios *anksčiau*, t.y. prieš nagrinėjamus metus (pirmieji metai yra 2001), buvo pripažintos laikinomis ir dėl kurių dabar nustatytas *nuolatinis* nedarbingumas.

5. I EPLS etape renkami duomenys apie susirgimų su nuolatiniu nedarbingumu atvejus (profesinės ligos, dėl kurių *anksčiau*, t. y. prieš nagrinėjamus metus, buvo nustatytas nuolatinis nedarbingumo laipsnis), jei per nagrinėjamą laikotarpį (pirmieji metai yra 2001) nedarbingumo laipsnis buvo pakeistas, tačiau šiuos duomenis **bandomuoju būdu** renka **tik tą norinčios daryti valstybės narės**.

Pastaba! Pagal ketvirtąjį ir penktąjį kriterijus bus pateikiami duomenys apie visus atvejus, jei nagrinėjama metais keitėsi nedarbingumo laipsnis (išskyrus mirties atvejus, įtrauktus į 3 punktą). Ypač svarbūs duomenys apie progresuojančių ligų atvejus, todėl juos rinkti turėtų būti labai svarbu, ypač siekiant sukaupti kuo išsamesnę informaciją apie profesines ligas. Vis dėlto ne visų valstybių programose ketvirtojo ir penktojo kriterijų informaciją bus lengva surinkti techniškai. Be to, gali kilti šios informacijos lyginimo problemų, todėl nėra privaloma ją surinkti per I etapą. Bandomųjų duomenų analizės tikslas – nustatyti galutinius reikalavimus galimam II EPLS etapui. Tad tikimasi, kad per I etapą ketvirtąjį ir penktąjį kriterijus įgyvendins tos valstybės narės, kurios yra pajėgios tą padaryti.

Valstybės narės nurodė, kad visuose penkiuose įtraukimo kriterijuose kyla informacijos apie ligos sunkumą nevienodumo problema. Toks pat negalios laipsnis įvairiose valstybėse gali parodyti gana skirtingas situacijas ir ligos pasekmes.

Daugiausia problemų laikinos ligos kelia dėl to, kad ne visuose valstybėse dėl šių ligų mokama nedarbingumo pašalpa. Todėl buvo nustatytas 4 dienų terminas, analogiškas dėl nelaimingų atsitikimų darbe taikomam

terminui, ir nors trumpiau nei 4 dienas trunkantys susirgimai yra fiksuojami, jie pažymimi kaip „nesunkūs laikini susirgimai“, kurių, jei reikia, galima į tyrimą neįtraukti.

Nevienodai valstybės narės traktuoja ir nesunkius nuolatinį ligų atvejus. Be to, neretai taikoma 10% riba (Vokietijoje 20%) sprendžiant, ar skirti kompensaciją dėl nuolatinės ligos, arba nustatant kompensacijos dydį. Taip pat svarbu nesupainioti laikinų profesinių ligų atvejų su nuolatinėmis, bet nesunkiomis profesinių ligų atvejais. Nuolatinį ligų su mažiau nei 10% negalia atvejais fiksuojami, tačiau pažymimi kaip „nesunkios nuolatinės profesinės ligos“, kurių, jei reikia, galima į tyrimą neįtraukti.

Nevienodai traktuojami ir sunkių profesinių ligų atvejai (pasitaiko atvejų, kai nedarbingumo laipsnis yra didesnis nei 100%, pensija skiriama pagal skirtingus nedarbingumo laipsnius ir pan.). Todėl visi 50% ir didesnės (net per 100%) negalios ir pensijos atvejai grupuojami kartu toliau pateiktame ligų sunkumo klasifikatoriuje.

Komisijos buvo paprašyta atkreipti dėmesį į tai, kad, pasak valstybių narių, profesinėms ligoms priskiriami nuolatinio nedarbingumo laipsniai parodo:

- vien fiziologinę negalią;
- vien ekonominį nepajėgumą;
- fiziologinės negalios ir ekonominio nepajėgumo derinį.

Tai reiškia, kad kurios nors dvi valstybės narės gali manyti, kad jos vienodai supranta nuolatinės negalios laipsnį kokių nors dviejų ligų atveju, tačiau tikroji padėtis gali labai skirtis. Siūlomi tokie šios problemos sprendimo būdai:

- Kiekviena valstybė narė savo duomenyse turi nurodyti negalios laipsnį pagal toliau pateiktą visoms valstybėms narėms bendrą EPLS klasifikatorių, kad ir kokia būtų tų laipsnių administracinė reikšmė.
- Informuoti Eurostatą pagal kokią negalią – fiziologinę, ekonominę ar abiejų derinį – tos valstybės sistemoje yra nustatomas negalios laipsnis.
- Eurostatas atskirai išanalizuos į šias 3 grupes (fiziologinė, ekonominė, ar abiejų derinys) susiskirstytus valstybių narių duomenis ir rezultatus visuomet teiks atskirai.

Tiems atvejams, kai negalią vis tiek sunku nustatyti taip, kad ją būtų įmanoma lyginti su kitais duomenimis, toliau pateiktame klasifikatoriuje skirti 2 kodai: laikinoms ir nuolatinėms ligoms, nenurodant nedarbingumo laikotarpio trukmės ar nedarbingumo laipsnio.

2. Duomenų tvarkymas

Kiekvienam nustatytam atvejui, įtrauktam pagal bendruosius įtraukimo kriterijus (diagnostinis kriterijus), reikia užpildyti šių kintamųjų laukus pagal A, C, D ir E prieduose pateiktus klasifikatorius:

Kintamasis	Ženklių skaičius	Pradedant nuo	Ženklių formatas	Kintamojo rūšis
Atvejo numeris	9	1	Skaitmeninis	Skaitmeninis
Atvejo valstybė	2	10	Raidinis skaitmeninis	Klasifikatorius
Amžius	2	12	Skaitmeninis	Skaitmeninis
Lytis	1	14	Skaitmeninis	Kategorijos grupė
Profesija, kai dirbama kenksmingomis sąlygomis	2	15	Skaitmeninis	Klasifikatorius
Ekonominės veiklos rūšis, kai dirbama kenksmingomis sąlygomis	2	17	Skaitmeninis	Klasifikatorius
Numeris Europos profesinių ligų sąrašė	5	19	Raidinis skaitmeninis	Klasifikatorius
Diagnozė (TLK-10)	4	24	Raidinis skaitmeninis	Klasifikatorius
Ligos sunkumas	3	28	Skaitmeninis	Klasifikatorius
Profesinių ligų priežastys : ilgasis ir trumpasis sąrašai	10	31	Skaitmeninis	Klasifikatorius
Profesinių ligų priežastys: naudojimo kategorijos	3	41	Raidinis skaitmeninis	Klasifikatorius
Metai, kai pirmą kartą nustatyta liga	4	44	Skaitmeninis	Skaitmeninis
Ligos sunkumo laipsnis pirmojo nustatymo metu	3	48	Skaitmeninis	Klasifikatorius
Iš viso	50			

3. Duomenų pateikimas vienas po kito aprašant atvejus

Siekiant įvertinti duomenis ir tinkamai juos išanalizuoti, griežtai rekomenduojama atvejų duomenis teikti nuosekliai vieną po kito.

4. Kintamųjų charakteristikos

4.0. Atvejo numeris

Kiekvienam atvejui privaloma suteikti unikalų numerį. Tai padeda atskirti kiekvieną atvejį ir užtikrina, kad kiekvienas profesinės ligos atvejis turės savo įrašą, o kai atsiranda naujas atvejis, tai padeda lengviau išsiaiškinti konkretaus įrašo pataisymų klausimus. Atvejų numerių formatą pasirenka pačios valstybės narės, tačiau pirmieji 4 numerio skaitmenys turi nurodyti metus, kada valstybės narės valdžios institucijos pripažino profesinę ligą (pirmieji metai yra 2001). Taigi 4 pirmieji kiekvieno atvejo numerio skaitmenys parodo, kokių metų duomenys yra surinkti, o 5 paskutinius skaitmenis valstybės narės pasirenka pačios.

4.1. Atvejo valstybė

Valstybė, kurioje nustatytas atvejis, apibrėžiama kaip valstybė, kurioje asmuo susirgo ir ta liga buvo nustatyta, kadangi ligos pripažįstamos tik tose valstybėse, kuriose jomis susergama.

Perduodant duomenis Eurostatui kiekvieno atvejo aprašyme (žr. toliau) reikia nurodyti valstybę, kurioje nustatytas atvejis, ir pažymėti ją 2 ženklais (A priedas) pagal ISO 3166 klasifikatorių.

4.2. Amžius

Nuosekliai vieną po kito teikiant duomenis, kiekvienu atveju turi būti nurodomas nukentėjusiojo amžius (metų skaičius) tuo metu, kai buvo nustatyta liga. Šio kintamojo formatas yra „yy“; kai nėra duomenų apie amžių – nurodoma 99. Teikiant suvestinius duomenis, asmens amžius įrašomas pagal duomenų perdavimo lentelių plane nurodytas kategorijas (A priedas).

4.3. Lytis

Lytis yra paprastas kategorinis kintamasis. Kai nėra duomenų apie lytį – nurodoma 9 (A priedas).

4.4. Profesija

Nukentėjusiojo profesija, kai dirbama kenksmingomis sąlygomis, klasifikuojama pagal Lietuvos profesijų klasifikatorių (LPK) 2 skaitmenų kodu. Kai nėra duomenų apie profesiją – nurodoma 99 (A priedas).

4.5. Ekonominės veiklos rūšis

Ekonominės veiklos rūšis, kai dirbama kenksmingomis sąlygomis, klasifikuojama pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių (EVRK) 2 skaitmenų kodu. Kai nėra duomenų apie ekonominės veiklos rūšį, vietoje trūkstamo EVRK kodo reikia įrašyti brūkšnius „_ _“ (00) (A priedas).

4.6. Numeris Europos sąrašė

Kintamajame „Numeris Europos sąrašė“ nurodomas kenksmingas veiksnys ir/arba ryšio su juo pobūdis (E priedas).

4.7. Diagnozė

Duomenys apie diagnozę klasifikuojami pagal Tarptautinės ligų ir sveikatos problemų klasifikacijos dešimtąją redakciją (TLK-10). Į I etapą įtraukti diagnozių grupių pogrupiai pagal TLK-10 yra pateikti B priede.

4.8. Profesinių ligų priežastys

Duomenys apie **profesinių ligų priežastis** klasifikuojami pagal klasifikatorių, pateiktą leidinyje „Eurostato darbo dokumentų rinkinys. Gyventojai ir socialinės sąlygos 3/2000/E/n° 18 – Profesinių ligų priežasčių klasifikacija (visomis oficialiomis kalbomis) – EPLS“⁶. Galima naudoti ilgąjį arba trumpąjį klasifikacijos variantą (ilgasis variantas yra pasirenkamas) (C priedas).

4.9. Profesinių ligų priežastys: naudojimo kategorijos

Duomenys apie **naudojimo** kategorijas (produktus, kuriuose yra kenksminga medžiaga) klasifikuojami pagal klasifikatorių, pateiktą leidinyje „Eurostato darbo dokumentų rinkinys. Gyventojai ir socialinės sąlygos 3/2000/E/n°18 – Profesinių ligų priežasčių klasifikacija (visomis oficialiomis kalbomis) – EPLS“⁶ (D priedas).

4.10. Ligos sunkumo laipsnis

Klasifikacija pateikiama A priede.

Nuolatinio nedarbingumo atveju (antrasis įtraukimo kriterijus yra privalomas, o ketvirtasis arba penktasis – pasirenkami) į nedarbingumo laipsnį (%) turi būti įskaičiuojama 10% ar didesnė „tikroji“ reikšmė, nurodyta dydžių grupėse (nuo B02 iki B05). Be to, kai kuriose valstybėse neįmanoma gauti duomenų apie mažesnes nei 10% nuolatinės negalias arba tie duomenys yra nevienodai traktuojami. Todėl nesunkiems nuolatinį profesinių ligų atvejams (pripažintiems, bet priskirtiems prie *mažesnio* nei 10% nedarbingumo) reikia iš anksto priskirti specialų kodą

⁶ Rosa Pascalicchio C/O World Systems Ltd & Eurostat – E3 padalinys, 2000 m. lapkričio mėn., dokumentą galima gauti Eurostato E3 sekretoriato, žr. šio darbo dokumento titulinį puslapį.

(=B01). Šis kodas padės atskirti tokius atvejus ir prireikus neįtraukti jų į lyginamąją analizę. Didesnio nei 49% nedarbingumo (įskaitant 100% ar daugiau ir pensiją) reikšmės turi būti pažymėtos kodu B06.

Klasifikuoti reikėtų pagal fiziologinį, administracinį arba šių dviejų derinį, nes Eurostatas suskirstys valstybių narių pateiktus duomenis pagal šiuos tris tipus ir kiekvieną jų nagrinės atskirai. Tiems atvejams, kurie buvo pripažinti nuolatine profesine liga, bet kurių negalios laipsnis vis tiek sunku nustatyti, reikia priskirti B00 kodą.

Yra profesinių ligų, kurios pripažįstamos tik nedarbingumo laikotarpiu nagrinėjamaisiais metais, o šiam laikotarpiui pasibaigus laikoma, kad jos yra išgydytos, kad darbingumas atgautas, arba kad liga gali tapti nuolatine, bet tik pasibaigus nagrinėjamiesiems metams. Tokiems atvejams reikia priskirti *laikinos ligos* kodą. Koduojant laikinų profesinių ligų atvejus (antrasis įtraukimo kriterijus) bendrą nedarbingumo nagrinėjamaisiais metais trukmę dienomis (>3 dienos) reikia žymėti pagal atitinkamą grupę (kodai nuo A02 iki A08). Aprašant profesines ligas, dėl kurių, dėl kurios laikinas nedarbingumas trunka mažiau nei 4 dienas, svarbu atsižvelgti į įvairių valstybių kompensavimo sistemų skirtumus. Nesunkiems laikinų profesinių ligų atvejams (t. y. nustatytiems, bet dėl kurių nedarbingumo trukmė trumpesnė nei 4 dienos ir nenustatomas nuolatinis nedarbingumo laipsnis) reikia iš anksto nustatyti specialų kodą (=A01). Šiuo kodu pažymėtus atvejus bus galima atskirti ir neįtraukti į lyginamąją analizę.

Svarbu *nesupainioti laikinų profesinių ligų atvejų duomenų (kodai nuo A00 iki A08) su nuolatinių nesunkių profesinių ligų atvejų su nenustatytais nedarbingumo laipsniais duomenimis (kodai nuo B0 iki B01), net jei atliekant analizę jie imami kartu.*

Atvejams, kurie pirmą kartą buvo nustatyti tik po mirties arba, apskritai, visiems mirties nuo profesinės ligos atvejams (antrasis ir trečiasis įtraukimo kriterijai), priskiriamas mirties atvejo nagrinėjamaisiais metais 998 kodas.

4.11. Metai, kai pirmą kartą nustatyta liga

Prie kiekvieno atvejo reikia nurodyti metų, kada atvejis buvo nustatytas pirmą kartą, kodą. Pirmą kartą nustatytų atvejų, t. y. pirmasis ir antrasis įtraukimo kriterijai, įrašai „Metai, kai pirmą kartą nustatyta liga” ir „Nagrinėjami metai” sutampa.

Prie ankstesniais metais nustatytų atvejų reikia nurodyti pirmojo pripažinimo metų kodą. I etape itin aktualūs šie atvejai:

- Privaloma nurodyti atvejus, kai asmuo mirė nagrinėjamaisiais metais nuo profesinės ligos, kuri laikina arba nuolatine buvo pripažinta anksčiau (trečiasis įtraukimo kriterijus).

- Pasirenkama, ar nurodyti atvejus, kurių „statusas“ nagrinėjamaisiais metais pasikeitė, t. y. iš laikinos ligos - į nuolatinę, arba pasikeitė nedarbingumo laipsnis (ketvirtasis ir penktasis įtraukimo kriterijai).

4.12. Ligos sunkumo laipsnis pirmojo nustatymo metu

Prie visų pirmą kartą nustatytų atvejų reikia nurodyti „Ligos sunkumo“ kodą. Pirmą kartą nustatytų atvejų (pirmasis ir antrasis įtraukimo kriterijai) įrašai „Ligos sunkumas pirmojo nustatymo metu“ ir „Nagrinėjamais metais nustatytos ligos sunkumas“ sutampa.

Prie ankstesniais metais nustatytų atvejų, kuriems anksčiau buvo nustatytas pirmasis sunkumo laipsnis (laikinas ar nuolatinis), pirmojo nustatymo nuorodos reikia įrašyti „Ligos sunkumo“ kodą. I etape itin aktualūs šie atvejai:

- Privaloma nurodyti atvejus, kai asmuo mirė nagrinėjamaisiais metais nuo profesinės ligos, kuri laikina arba nuolatinė liga buvo nustatyta anksčiau (trečiasis įtraukimo kriterijus).

Taip pat žr. 4.10. punktą ir A priede pateiktą klasifikatorių.

A PRIEDAS: I etapo metu naudotinas klasifikavimas.

Dėl kintamojo „Diagnozė“ prašome žiūrėti B priedą. Profesinių ligų priežastys klasifikuojamos pagal klasifikatorių, pateiktą leidinyje „Eurostato darbo dokumentų rinkinys, Gyventojai ir socialinės sąlygos 3/2000/E/n°18 – Profesinių ligų priežasčių klasifikacija (visomis oficialiomis Europos kalbomis) – EPLS“ (C priedas).

Valstybė, kurioje nustatyta profesinė liga

Lietuva LT

Amžius

Tai nukentėjusiojo amžius kiekvienu konkrečiu atveju, kai buvo nustatyta liga. Šio kintamojo formatas yra **yy**. Jei gimimo metai nežinomi, naudoti reikšmę **99**.

Jei teikiami tik suvestiniai duomenys, **nors tai griežtai nerekomenduojama**, reikėtų naudoti toliau nurodytą formatą:

0	0–17
1	18–24
2	25–34
3	35–44
4	45–54
5	55–64
6	65 arba daugiau
9	Amžius nežinomas

Lytis

1	Vyriška
2	Moteriška
9	Nežinoma

Ligos sunkumas

000 Ligos sunkumas nežinomas

Laikinas nedarbingumas (laikinas nedarbingumas pirmą kartą nustatytas nagrinėjamaisiais metais ir nebuvo nustatyta jokie nuolatinio nedarbingumo, antrasis įtraukimo kriterijus).

A00	Laikina profesinė liga, kai nedarbingumo trukmė nenurodyta
A01	Nedirbta 0–3 dienas (laikini nesunkūs atvejai)
A02	Nedirbta 4–6 dienas
A03	Nedirbta 7–13 dienų

- A04 Nedirbta 14–20 dienų
- A05 Nedirbta mažiausiai 21 diena, tačiau trumpiau nei 1 mėnesį
- A06 Nedirbta mažiausiai 1 mėnesį, tačiau trumpiau nei 3 mėnesius
- A07 Nedirbta mažiausiai 3 mėnesius, tačiau trumpiau nei 6 mėnesius
- A08 Nedirbta 6 mėnesius arba ilgiau

Nuolatinis nedarbingumas (nuolatinis nedarbingumo laipsnis pirmą kartą nustatytas nagrinėjamaisiais metais, kuomet, naudojant tik antrąjį įtraukimo kriterijų, buvo nustatytas pirmasis laipsnis, arba, naudojant pasirenkamuosius ketvirtąjį ar penktąjį įtraukimo kriterijus, buvo nustatytas naujas laipsnis).

- B00 **Nuolatinis nedarbingumas** be pensijos, negalios laipsnis nenurodytas
- B01 Negalios laipsnis nėra didesnis kaip 9% (nuolatiniai nesunkūs atvejai)
- B02 Negalios laipsnis nuo 10% iki 14%
- B03 Negalios laipsnis nuo 15% iki 19%
- B04 Negalios laipsnis nuo 20% iki 29%
- B05 Negalios laipsnis nuo 30% iki 49%
- B06 Negalios laipsnis 50 % arba didesnis (įskaitant > 100%) arba pensija
- 998 **Mirtis** (visiems mirties nuo profesinės ligos atvejams nagrinėjamaisiais metais (antrasis ir trečiasis įtraukimo kriterijai) priskiriamas mirties atvejo 998 kodas)
- 999 Kitur nenurodytas ligos sunkumas

Profesija [LPK, 2 SKAITMENYS]

- 00 Ginkluotosios pajėgos
- 10 Įstatymų leidėjai, vyresnieji pareigūnai ir valdytojai
- 11 Įstatymų leidėjai ir vyresnieji pareigūnai
- 12 Direktorai ir vyriausieji valdytojai
- 13 Individualių (personaliųjų) įmonių savininkai (direktorai)
- 20 Specialistai
- 21 Fizinių mokslų ir inžinerijos specialistai
- 22 Gyvosios gamtos mokslų ir sveikatos priežiūros specialistai
- 23 Mokymo specialistai
- 24 Kiti specialistai
- 30 Jaunesnieji specialistai ir technikai
- 31 Jaunesnieji gyvosios gamtos mokslų ir sveikatos priežiūros specialistai
- 33 Mokymo jaunesnieji specialistai
- 34 Kiti jaunesnieji specialistai
- 40 Jaunesnieji tarnautojai

- 41 Įstaigų tarnautojai
- 42 Klientų aptarnavimo tarnautojai
- 50 Aptarnavimo sferos ir prekybos darbuotojai
- 51 Paslaugų asmenims ir apsaugos darbuotojai
- 52 Pardavėjai, madų ir prekių demonstruotojai
- 60 Kvalifikuoti žemės ūkio ir žuvininkystės darbininkai
- 61 Kvalifikuoti prekinio žemės ūkio ir žuvininkystės darbininkai
- 62 Žemės ūkio ir žuvininkystės darbininkai, patys save išlaikantys
- 70 Kvalifikuoti darbininkai ir amatininkai
- 71 Gavybos ir statybos darbininkai
- 72 Metalų apdirbimo, mašinų gamybos ir susijusių profesijų darbininkai
- 73 Tikslųjų prietaisų, rankų darbo gaminių, spausdinimo ir susijusių profesijų darbininkai
- 74 Kiti amatininkai ir susijusių profesijų darbininkai
- 80 Įrenginių, mašinų operatoriai bei surinkėjai
- 81 Pramoninių ir panašių įrenginių operatoriai
- 82 Mašinų operatoriai ir surinkėjai
- 83 Vairuotojai ir kilnojamųjų įrenginių operatoriai
- 90 Nekvalifikuoti darbininkai
- 91 Prekybos ir aptarnavimo sferos nekvalifikuoti darbuotojai
- 92 Nekvalifikuoti žemės ūkio, žuvininkystės ir susijusių sričių darbininkai
- 93 Nekvalifikuoti gavybos, statybos, pramonės ir transporto darbininkai
- 99 Kitur nenurodyti arba nežinoma

Ekonominės veiklos rūšis [EVRK, 2 SKAITMENYS]

- ' _ _ ' Ekonominės veiklos rūšis nežinoma
- 01 Žemės ūkis, medžioklė ir susijusių paslaugų veikla
- 02 Miškininkystė, medienos ruošą ir susijusių paslaugų veikla
- 05 Žvejyba, žuvų auginimas ir susijusių paslaugų veikla
- 10 Akmens anglių ir rusvųjų anglių kasyba; durpių gavyba
- 11 Nevalytos naftos ir gamtinių dujų gavyba; paslaugų veikla, būdinga naftos ir dujų gavybai, išskyrus žvalgybą
- 12 Urano ir torio rūdų kasyba
- 13 Metalų rūdų kasyba
- 14 Kita kasyba ir karjerų eksploatavimas
- 15 Maisto produktų ir gėrimų gamyba
- 16 Tabako gaminių gamyba
- 17 Tekstilės gaminių gamyba
- 18 Drabužių siuvimas (gamyba); kailių išdirbimas ir dažymas
- 19 Odų rauginimas ir išdirbimas; lagaminų, rankinių, balno reikmenų, pakinktų ir avalynės gamyba

- 20 Medienos bei medienos ir kamštienos gaminių, išskyrus baldus, gamyba; gaminių iš šiaudų ir pynimo medžiagų gamyba
- 21 Plaušienos, popieriaus ir popieriaus gaminių gamyba
- 22 Leidyba, spausdinimas ir įrašytų laikmenų tiražavimas
- 23 Kokso, rafinuotų naftos produktų ir branduolinio kuro gamyba
- 24 Chemikalų ir chemijos pramonės gaminių gamyba
- 25 Guminių ir plastikinių dirbinių gamyba
- 26 Kitų nemetalo mineralinių produktų gamyba
- 27 Pagrindinių metalų gamyba
- 28 Metalų gaminių, išskyrus mašinas ir įrenginius, gamyba
- 29 Kitų, niekur kitur nepriskirtų, mašinų ir įrangos gamyba
- 30 Įstaigos įrangos ir kompiuterių gamyba
- 31 Kitų, niekur kitur nepriskirtų, elektros mašinų ir aparatūros gamyba
- 32 Radijo, televizijos ir ryšių įrangos bei aparatūros gamyba
- 33 Medicinos, tikslųjų ir optinių prietaisų, įvairių tipų laikrodžių gamyba
- 34 Variklinių transporto priemonių, priekabų ir puspriekabių gamyba
- 35 Kitos transporto įrangos gamyba
- 36 Baldų gamyba; kita, niekur kitur nepriskirta, gamyba
- 37 Antrinis perdirbimas
- 40 Elektros, dujų, garo ir karšto vandens tiekimas
- 41 Vandens rinkimas, valymas ir paskirstymas
- 45 Statyba
- 50 Variklinių transporto priemonių ir motociklų pardavimas, techninė priežiūra ir remontas; automobilių degalų mažmeninė prekyba
- 51 Didmeninė ir komisinė prekyba, išskyrus prekybą variklinėmis transporto priemonėmis ir motociklais
- 52 Mažmeninė prekyba, išskyrus variklinių transporto priemonių ir motociklų prekybą; asmeninių ir namų ūkioreikmenų taisymas
- 55 Viešbučiai ir restoranai
- 60 Sausumos transportas; transportavimas vamzdynais
- 61 Vandens transportas
- 62 Oro transportas
- 63 Papildomoji ir pagalbinė transporto veikla; kelionių agentūrų veikla
- 64 Paštas ir telekomunikacijos
- 65 Finansinis tarpininkavimas, išskyrus draudimo ir pensijų lėšų kaupimą
- 66 Draudimo ir pensijų lėšų, išskyrus privalomąjį socialinį draudimą, kaupimas
- 67 Pagalbinė finansinio tarpininkavimo veikla
- 70 Nekilnojamojo turto operacijos

- 71 Mašinų ir įrenginių be operatoriaus ir asmeninių bei namų ūkio reikmenų nuoma
- 72 Kompiuteriai ir su jais susijusi veikla
- 73 Moksliniai tyrimai ir taikomoji veikla
- 74 Kita verslo veikla
- 75 Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas
- 80 Švietimas
- 85 Sveikatos priežiūra ir socialinis darbas
- 90 Nuotėkų ir atliekų šalinimo, sanitarinių sąlygų užtikrinimo ir panaši veikla
- 91 Kitų, niekur kitur nepriskirtų, narystės organizacijų veikla
- 92 Poilsio organizavimo, kultūrinė ir sportinė veikla
- 93 Kita aptarnavimo veikla
- 95 Privačių namų ūkių, samdančių namų ūkio darbininkus, veikla
- 99 Eksteritorialinių organizacijų ir įstaigų veikla

B PRIEDAS: Specifiniai ligos įtraukimo kriterijai

I EPLS etapas apima toliau lentelėse pateiktas diagnozes. Kai kurios diagnozės iš esmės yra aiškios, todėl nėra pateikta jokių specifinių įtraukimo kriterijų. Specifiniai paaiškinimai ir kriterijai yra pateikti, jei jų reikia.

Kodai yra pateikti pagal TLK-10 klasifikatorių. Jie turi būti sudaryti iš 4 skaitmenų. Jei ketvirto skaitmens nereikia nurodyti arba jo iš viso nėra, 4 skaitmenų formatas gaunamas įrašant ženklą „X”. Nors daugelio ligų apibūdinimas atitinka nacionaliniuose sąrašuose pateiktus ligos apibrėžimus, dažnai tos pačios ligos atvejai gali būti įtraukti į nacionalinių sąrašų cheminių medžiagų, veiksnių ar sąveikos pobūdžio kategorijas. Tokius atvejus taip pat labai svarbu įtraukti ir koduoti. Pvz., tiek pagal bendrą astmos kategoriją koduojami atvejai, tiek nacionaliniuose sąrašuose veiksnį apibūdinančiose kategorijose pateikti astmos atvejai turėtų būti koduojami kaip astma. **Pagal sukeltą veiksnį bus diferencijuojama naudojant atitinkamus kintamuosius: „Kenksmingo veiksnio sukeltos profesinės ligos priežastčių” – ilgasis arba trumpasis sąrašas – ir „naudojimo kategorijos”.**

Kai kurios ligos apibūdinamos taip, kad pacientui tuo pačiu metu galima nustatyti keletą artimai susijusių ligų (astma ir rinitas, rinitas ir konjunktyvitas, pneumokoniozė ir lėtinis bronchitas). Kai kurios valstybės narės registruoja abi diagnozes, o kai kurios – ne. **Todėl buvo nuspręsta I EPLS etapo metu registruoti ir koduoti vieno veiksnio sukeltos pačios sunkiausios ligos atvejį.** Taip pat EPLS Techninių reikalų pakomitečiui buvo pavesta toliau nagrinėti šį reikalą, siekiant nustatyti visoms galimoms situacijoms įvertinti tinkančią taisyklę (2 arba daugiau skirtingų diagnozių, kurias sukėlė tas pats veiksnys, atvejai) ir atitinkamiems duomenims rinkti po 2001 m. Toliau yra pateikti specifiniai paaiškinimai.

Navikai

KEPENŲ PIKTYBINIAI NAVIKAI	C22X
NOSIES ERTMĖS PIKTYBINIAI NAVIKAI <u>Išskyrus:</u> Pripažinti gerybinių navikų atvejai (t. y. išopėjimas J340, perforacija J348) į C300 kategoriją neturėtų būti įtraukti.	C300
PRIDĖTINIŲ ANČIŲ PIKTYBINIAI NAVIKAI	C31X
GERKLŲ PIKTYBINIAI NAVIKAI	C32X

<p>PLAUČIŲ PIKTYBINIAI NAVIKAI</p> <p>Atkreipkite dėmesį, kad čia įtraukiami tiek atitinkamoms cheminių veiksmų kategorijoms priskirti piktybinių plaučių navikų atvejai, tiek asbesto sukelti atvejai.</p> <p><u>Išskyrus</u>: Kitos asbesto sukeltos ligos neturėtų būti koduojamos kaip piktybiniai plaučių navikai (mezotelioma, gerklų piktybiniai navikai, asbestozė).</p>	C34X
<p>ODOS PIKTYBINIAI NAVIKAI</p> <p><u>Apima</u>: Visos odos piktybinių navikų formos.</p> <p><u>Išskyrus</u>: Ikinavikinių odos pakitimų (žr. D04X), kontaktinio dermatito (L23X-L25X) ar išopėjimų arba cheminių nudegimų (iš viso neįtraukti) atvejai neturėtų būti koduojami kaip odos piktybiniai navikai.</p>	C44X
<p>MEZOTELIOMA</p> <p><u>Apima</u>: Visos mezoteliomos vietos visų lokalizacijų mezotelioma (pleura, pilvaplėvė, perikardas ir t. t.).</p> <p><u>Išskyrus</u>: Asbesto sukelti piktybiniai plaučių navikai neturėtų būti koduojami kaip mezotelioma (piktybiniai plaučių, gerklų navikai). Gerybinės pleuros ligos neturėtų būti koduojamos kaip mezotelioma (difuzinis pleuros sustorėjimas, pleuros apnašos).</p>	C45X
<p>ŠLAPIMO PŪSLĖS PIKTYBINIAI NAVIKAI</p> <p><u>Apima</u>: Visos šlapimo pūslės piktybinių navikų formos. (Reikėtų aptarti, ar kitos šlapimo sistemos vietos navikų atvejai kitų šlapimą išskiriančių organų piktybiniai navikai, t. y. inkstų geldelės, šlapimtakių ir šlaplės piktybinių navikų atvejai, turėtų būti koduojami čia kartu ar atskirai).</p> <p><u>Išskyrus</u>: Gerybinių šlapimo pūslės navikų atvejai (iš viso neįtraukti) neturėtų būti koduojami kaip piktybiniai šlapimo pūslės navikai.</p>	C67X
<p>LEUKOZĖ</p> <p><u>Apima</u>: Visos leukemijos formos, neatsižvelgiant į sukeliantį veiksni.</p> <p><u>Išskyrus</u>: Nepiktybinės hematologinės būklės neturėtų būti koduojamos kaip leukemija (anemija, agranulocitozė, trombocitopenija).</p>	C95X
<p>IKINAVIKINIAI ODOS PAKITIMAI</p>	D04X

Kvėpavimo sistemos ligos

<p>ASTMA <u>Apima:</u> Visi pripažinti bronchinės astmos atvejai. Svarbu įtraukti tuos astmos atvejus, kurie buvo nustatyti pagal nacionaliniuose sąrašuose esančias cheminių veiksmų kategorijas. <u>Išskyrus:</u> Lėtinio bronchito (J44X) arba lėtinio kosulio atvejai be astmos diagnozės (iš viso neįtraukti) į šią kategoriją neturėtų būti įtraukti.</p>	J45X
<p>ALERGINIS RINITAS <u>Apima:</u> Visi pripažinti alerginio rinito atvejai. Svarbu įtraukti tuos alerginio rinito atvejus, kurie buvo nustatyti pagal nacionaliniuose sąrašuose esančias cheminių veiksmų kategorijas. <u>Išskyrus:</u> Atvejai, pripažinti dirginančių medžiagų sukeltu rinitu/nespecifiniu rinitu (iš viso neįtraukti), nosies išopėjimas (J340) arba perforacija (J348), neturėtų būti įtraukiami. <u>Pastaba:</u> Astma ir alerginis rinitas dažnai pasireiškia kartu. Atvejis, kai pacientui abi ligos nustatomos vienu metu, turėtų būti metodiškai įtraukiamas tik į ASTMOS kategoriją.</p>	J303
<p>ALERGINIS ALVEOLITAS <u>Apima:</u> Visi pripažinti alerginio alveolito atvejai. Svarbu įtraukti tuos alerginio alveolito atvejus, kurie buvo nustatyti pagal nacionaliniuose sąrašuose esančias cheminių veiksmų kategorijas. <u>Išskyrus:</u> Pripažinti bisinozės (J660) arba pneumonijos (iš viso neįtraukti) atvejai į šią kategoriją neturėtų būti įtraukti.</p>	J67X
NOSIES IŠOPĖJIMAS	J340
NOSIES PERFORACIJA	J348
<p>LĒTINIS BRONCHITAS <u>Apima:</u> Visi pripažinti lėtinio bronchito arba lėtinio bronchito su emfizema atvejai. <u>Išskyrus:</u> Jei tas pat atvejis kartu nustatomas ir kaip bet kokia pneumokoniozė, jis turėtų būti koduojamas tik kaip pneumokoniozės atvejis.</p>	J44X
<p>ASBESTOZĖ <u>Apima:</u> Visi pripažinti asbesto sukeltos plaučių fibrozės atvejai. <u>Išskyrus:</u> Atvejai, pripažinti kaip asbesto sukeltos pleuros ligos, neturėtų būti koduojami kaip asbestozė. Atvejis, kai pacientui nustatyta ir asbestozė ir pleuros liga, turėtų būti koduojamas kaip asbestozė. Atvejis, kai tuo pačiu metu nustatomas asbesto sukeltas piktybinis navikas ir asbestozė, turėtų būti koduojamas kaip piktybinis navikas.</p>	J61X
<p>DIFUZINIS PLEUROS SUSTORĖJIMAS <u>Apima:</u> Visi pripažinti difuzinio pleuros sustorėjimo atvejai. <u>Išskyrus:</u> Pripažinti pleuros apnašų ar skysčio pleuros ertmėje atvejai neturėtų būti įtraukti į šią kategoriją. Vis dėlto, jei pacientui</p>	J948

<p>nustatytas tiek difuzinis pleuros sustorėjimas, tiek pleuros apnašos (arba skystis pleuros ertmėje), toks atvejis turėtų būti koduojamas kaip difuzinis pleuros sustorėjimas. Jei tuo pačiu metu nustatoma asbesto sukeltas piktybinis navikas ir difuzinis pleuros sustorėjimas, toks atvejis turėtų būti koduojamas kaip piktybinis navikas.</p>	
<p>PLEUROS APNAŠOS <u>Apima:</u> Visi pripažinti pleuros apnašų atvejai. <u>Išskyrus:</u> Atvejis, kai tuo pačiu metu nustatoma asbestozė, difuzinis pleuros sustorėjimas, skystis pleuros ertmėje ar piktybinis navikas, turėtų būti koduojamas pagal nustatytos ligos diagnozę, o ne kaip pleuros apnašų atvejais.</p>	J92X
<p>SKYSTIS PLEUROS ERTMĖJE <u>Apima:</u> Visi pripažinti skysčio pleuros ertmėje atvejai. <u>Išskyrus:</u> Atvejis, kai tuo pačiu metu nustatoma asbestozė, difuzinis pleuros sustorėjimas ar piktybinis navikas, turėtų būti koduojamas pagal nustatytos ligos diagnozę, o ne kaip skysčio pleuros ertmėje atvejais.</p>	J90X
<p>ANGLIAKASIŲ PNEUMOKONIOZĖ <u>Apima:</u> Visi pripažinti akmens anglies dulkių sukelti pneumokoniozių atvejai. <u>Išskyrus:</u> Pripažinti lėtinio bronchito arba emfizemos, sukeltos akmens anglies dulkių, atvejai turėtų būti koduojami kaip lėtinio bronchito atvejai (J44X), jei tuo pačiu metu nenustatoma pneumokoniozė. <u>Pastaba:</u> kai kurios valstybės narės nepripažįsta angliakasių pneumokoniozės diagnozės, tačiau pneumokoniozė angliakasiams diagnozuoja tada, kai ji atitinka silikozės diagnozę. Daugelis valstybių narių į atskirą kategoriją išskiria lėtinį angliakasių bronchitą/emfizemą. Vis dėlto, angliakasių silikozė iš esmės yra beveik tas pat, kas ir angliakasių pneumokoniozė. Būtų geriausia, jei valstybės narės šias ligas koduotų pagal savo šalyje galiojančią tvarką (arba silikozė, arba angliakasių pneumokoniozė), o atliekant pneumokoniozių analizę, angliakasių profesiją (arba angliakasybą) reikėtų atskirti nuo kitų profesijų.</p>	J60X
<p>SILIKOZĖ <u>Apima:</u> Visi pripažinti silicio turinčių dulkių sukeltos pneumokoniozės atvejai. Komentarai: nacionaliniai sąrašai skiriasi tuo, kad į juos yra įtrauktos arba tik silicio turinčių dulkių, arba apskritai silikatų kategorijos. TLK-10 klasifikacijoje šie kodai taip pat yra supainioti. Būtų naudinga „tikrąją“ silikozę (sukelta silicio turinčių dulkių) atskirti nuo kitų silikozių. Tai būtų galima padaryti naudojant arba sąlyčio kodus, arba taikant toliau nurodytą principą. <u>Išskyrus:</u> Pripažinti pneumokoniozės, sukeltos silikatų, o ne silicio turinčių dulkių atvejai turėtų būti koduojami kaip J638 (kitų neorganinių dulkių sukeltos pneumokoniozės).</p>	J62X

PNEUMOKONIOZĖ KARTU SU TUBERKULIOZE Visi pripažinti tuberkuliozės, kuri yra bet kokios pneumokoniozės komplikacija, atvejai.	J65X
PNEUMOKONIOZĖS, SUKELTOS KITŲ NEORGANINIŲ DULKIŲ <u>Išskyrus (privaloma dalis):</u> Retos pneumokoniozės = aliuminozė – J630, boksitinė plaučių fibrozė - J631, beriliozė - J632, grafitinė plaučių fibrozė - J633, siderozė - J634, stanozė - J635 (Vis dėlto galima pasirinkti, ar įtraukti šias 6 diagnozes).	J638
BISINOZĖ	J660
SUNKIŲJŲ METALŲ SUKELTOS LIGOS Sunkiųjų metalų sukeltos ligos apima astmos, rinito arba plaučių fibrozės, sukeltos sunkiųjų metalų dulkių, atvejus. Astmos atvejai turėtų būti koduojami kaip astma (J45X), rinito atvejai – kaip alerginis rinitas (J303), o fibrozės atvejai – kaip fibrozė (J841) (kitos intersticinės plaučių fibrozės).	

Nervų sistemos ligos

RIEŠO KANALO TUNELINIS SINDROMAS <u>Apima:</u> Visi pripažinti riešo kanalo tunelinio sindromo atvejai. <u>Išskyrus:</u> Kitų nervų parėzės atvejai neturėtų būti koduojami kaip riešo kanalo tunelinis sindromas. Toliau yra pateikti siūlomi tokių atvejų kodai, papildantys esamą kodų sąrašą.	G560
TOKSINĖ ENCEFALOPATIJA	G92X
POLINEUROPATIJA	G622

Jutimo organų ligos

KATARAKTOS	H268
TRIUKŠMO SUKELTAS KLAUSOS PAŽEIDIMAS	H833

Širdies ir kraujagyslių ligos

RAYNAUD'O SINDROMAS (antrinis) <u>Apima:</u> Vibracijos (ar kito veiksnio) sukeltos rankos periferinių kraujagyslių ligos. <u>Išskyrus:</u> Vibracijos sukelti artrozės (M192, M931), polineuropatijos (G622) ar mononeuropatijos (pvz., riešo kanalo tunelinis sindromas) atvejai neturėtų būti koduojami kaip I730. Jei tuo pačiu metu nustatomi keli vibracijos sukelti pažeidimai, koduoti reikėtų pagal sunkiausią pažeidimą. Siūloma naudoti tokią seką: 1. artrozė, 2. polineuropatija, 3. mononeuropatija, 4. Raynaud'o sindromas.	I730
--	------

Odos ligos

<p>ALERGINIS KONTAKTINIS DERMATITAS PAPRASTASIS (UŽDEGIMINIS) KONTAKTINIS DERMATITAS NEPATIKSLINTAS KONTAKTINIS DERMATITAS</p> <p><u>Apima:</u> Visi pripažinti kontaktinio dermatito atvejai turėtų būti koduojami pagal alergeno ar dirginančios medžiagos poveikį. Jei alergeno poveikio neįmanoma atskirti nuo dirginančios medžiagos poveikio, reikėtų naudoti kodą L25X. Taip pat prašome atkreipti dėmesį į komentarą apie kontaktinę dilgėlinę.</p> <p><u>Išskyrus:</u> Odos piktybinių navikų (C44X), ikinavikinių odos pakitimų (D04X) ar išopėjimų arba cheminių nudegimų (iš viso neįtraukti) atvejai neturėtų būti koduojami kaip L23X, L24X arba L25X.</p>	<p>L23X L24X L25X</p>
<p>KONTAKTINĖ DILGĖLINĖ</p> <p><u>Apima:</u> Pripažinti kontaktinės dilgėlinės atvejai.</p> <p><u>Pastaba:</u> Kai kurios valstybės narės tokius atvejus koduoja kaip alerginį kontaktinį dermatitą. Jei dauguma valstybių narių taip daro, tai visos valstybės narės tokiu pačiu būdu turėtų rinkti duomenis.</p>	<p>L506</p>
<p>SPUOGAI</p>	<p>L708</p>

Raumenų ir skeleto ligos

<p>ALKŪNĖS ARTROZĖ</p> <p><u>Apima:</u> Visi pripažinti alkūnės artrozės atvejai.</p> <p><u>Išskyrus:</u> Pripažinti bet kurių kitų sąnarių, išskyrus alkūnės ar riešo sąnarius (M931), artrozės atvejai visai neregistruojami.</p>	<p>M192</p>
<p>RIEŠO ARTROZĖ</p> <p><u>Apima:</u> Visi pripažinti riešo artrozės atvejai. (Nors šis kriterijus nevisiškai atitinka TLK-10 kodą M931, tačiau tikriausiai tai yra geriausias sprendimas).</p>	<p>M931</p>
<p>DEGENERACINĖS MENISKO LIGOS (kelio)</p> <p><u>Apima:</u> Visi pripažinti kelio menisko ligų atvejai.</p> <p><u>Išskyrus:</u> Ūmūs kelio sužeidimai neturėtų būti įtraukti į šią kategoriją. Juos labiau tiktų įtraukti į nelaimingų atsitikimų darbe grupę.</p>	<p>M232</p>
<p>ALKŪNĖS BURSITAS</p>	<p>M703</p>
<p>KELIO BURSITAS</p>	<p>M704</p>
<p>PLAŠTAKOS IR RIEŠO TENOSINOVITAS</p> <p><u>Apima:</u> Visi pripažinti plaštakos arba riešo tendinito, tenosinovito ir peritendinito atvejai.</p>	<p>M700</p>
<p>MEDIALINIS EPIKONDILITAS (alkūnės)</p>	<p>M770</p>
<p>LATERALINIS EPIKONDILITAS (alkūnės)</p>	<p>M771</p>

Infekcijos

Išimtis. Atvejai, nustatyti tik imunitetui patikrinti, profilaktiniai skiepijimai ir bet kokie atvejai be infekcijos neturėtų būti įtraukiami, neatsižvelgiant į kompensacijos dydį.

Toliau yra išvardytos 11 infekcijų, kurios yra įtrauktos į daugelį profesinių ligų schemų ir kurios turi būti registruojamos I EPLS etapo metu nuo 2001 m. Vis dėlto į daugelį nacionalinių sąrašų yra įtrauktos plačios kategorijos, tokios kaip „zoonozės“, „infekcinės ligos, kuriomis serga sveikatos priežiūros ir panašia veikla užsiimantys darbuotojai“ ir „tropinės ligos“. Kad būtų galima daugiau sužinoti apie į šias kategorijas įtrauktus duomenis, toliau pateiktas tinkamų kodų sąrašas. Valstybės narės, kurios jau renka duomenis apie šias diagnozes ir kurios norėtų jas įtraukti į I EPLS etapo duomenis, gali naudoti šį sąrašą.

TUBERKULIOZĖ <i>Apima: Visi pripažinti bet kurio organo tuberkuliozės atvejai turėtų būti įtraukti į 15X grupę.</i>	A15X
BRUCELIOZĖ <i>Apima: Visi pripažinti <i>Brucella</i> sukeltų infekcijų atvejai</i>	A23X
RAUDONLIGĖ	A26X
LEPTOSPIROZĖ	A27X
HEPATITAS A	B15X
HEPATITAS B	B16X
HEPATITAS C	B171
HEPATITAS E	B172
KITI SPECIFINIAI HEPATITAI	B178
ŽIV	B24X
ANKILOSTOMIAZĖ	B760

Toliau išvardytas **papildomas infekcinės ligas** (pateikiamas atitinkamas TLK-10 kodas) valstybės narės pasirinktinai gali registruoti I EPLS etapo metu. **Šie duomenys galėtų būti įtraukti į I EPLS etapą tose valstybėse narėse**, kurios jau renka duomenis apie šias diagnozes ir kurios norėtų jas įtraukti į Eurostatui pateikiamus I EPLS etapo duomenis:

CHOLERA - A00X, VIDURIŲ ŠILTINĖ IR PARATIFAI - A01X, SALMONELIOZĖ - A02X, ŠIGELIOZĖ - A03X, KITOS BAKTERINĖS ŽARNYNO INFEKCIJOS - A048, AMEBIAZĖ - A06X, TULIAREMIJA - A21X, JUODLIGĖ - A22X, STABLIGĖ - A35X, DIFTERIJA - A36X, ROŽĖ - A46X, BORELIOZĖ - A692, ORNITOZĖ - A70X, PAUKŠČIŲ CHLAMIDIOZĖ (kodą reikia nustatyti), KU-KARŠTLIGĖ - A78X, RIKETSIOZĖS - A79X, POLIOMIELITAS - A80X, PASIUTLIGĖ - A82X, HEMORAGINĖ KARŠTINĖ - A988, VĖJARAUPIAI - B01X, TYMAI -

B05X, RAUDONUKĖ - B06X, EPIDEMINIS PAROTITAS - B26X, DERMATOFITOZĖS - B358, MALIARIJA - B54X.

Toksinio ir dirginančio poveikio kodavimas

Ūmų, poūmį ir lėtinį toksinį ir dirginantį cheminių medžiagų poveikį koduoti yra komplikuoti. Ankščiau buvo pateikti navikų, astmos, alerginio rinito, lėtinio bronchito, polineuropatijos, toksinės encefalopatijos ir kontaktinio dermatito diagnozės aprašymai. Būtų idealu, jei būtų atskirti ir kiti sutrikimai, t. y. hematologinės, kai kurios nervų sistemos, kvėpavimo sistemos, kepenų, virškinimo sistemos ir inkstų ligos.

Bandomojo projekto duomenimis, tokių atvejų tikriausiai nėra daug. Be to, anketų duomenys rodo, kad daugeliui valstybių narių gali būti sunku šias baigtis atskirti, kadangi jos koduojamos pagal jas sukėlusį veiksnį ir beveik nekoduojamos pagal medicininę diagnozę. Vis dėlto buvo nuspręsta įtraukti toliau nurodytas diagnozes.

Todėl nuo 2001 m. I EPLS etapo metu bus renkami duomenys apie 13 toliau nurodytų diagnozių su atitinkamais kodais:

HEMOLIZINĖ ANEMIJA	D59X
ANEMIJA	64X
ANTRINĖ TROMBOCITOPENIJA	D685
AGRANULIOCITOZĖ IR NEUTROPENIJA	D70X
BRONCHITAS (ŪMUS) ARBA PNEUMONITAS	J680
PLAUČIŲ EDEMA	J681
VIRŠUTINIŲ KVĖPAVIMO TAKŲ UŽDEGIMAS	J682
REAKTYVINIS KVĖPAVIMO TAKŲ DISFUNKCIJOS SINDROMAS	J683
PLAUČIŲ FIBROZĖ	J841
TOKSINĖ KEPENŲ LIGA	K71X
TUBULOINTERSTICINĖS INKSTŲ LIGOS	N14X
LĒTINIS INKSTŲ FUNKCIJOS NEPAKANKAMUMAS	N18X
PILVO IR DUBENS SKAUSMAS	R10X

Galimas kodų sąrašo išplėtimas (I EPLS etape neprivaloma)

Toliau pateikti ligų, kurios yra arba retai sutinkamos profesinės ligos, arba labai įvairiai traktuojamos nacionaliniuose sąrašuose, kodai.

Duomenys apie šias ligas nėra privalomai renkami I etapo metu. Vis dėlto šie duomenys galėtų būti įtraukti į I EPLS etapo duomenis tose valstybėse narėse, kurios jau renka duomenis apie šias diagnozes ir kurios norėtų jas įtraukti į Eurostatui pateikiamus I EPLS etapo duomenis:

MONONEUROPATIJOS

Kiti vidurinio nervo (n. medianus) pažeidimai	G561
Alkūninio nervo (n. ulnaris) pažeidimas	G562
Stipininio nervo (n. radialis) pažeidimas	G563
Lateralinio pakinklinio nervo (n. lateralis popliteus) pažeidimas	G573
Čiurnos tunelinis sindromas	G575

KITOS NERVŲ SISTEMOS LIGOS

Antrinis parkinsonizmas	G212
Šoninė (lateralinė) sklerozė	G122
Intencinis tremoras	G252
Epilepsija	G40X
Trišakio nervo (n. trigeminus) ligos	G50X

AKIŲ LIGOS

Konjunktyvitas	H10X
----------------	------

Išskyrus: Atvejai, kuomet tuo pačiu metu nustatomas konjunktyvitas ir alerginis rinitas arba konjunktyvitas ir astma, turėtų būti koduojami tik kaip alerginis rinitas ar astma atitinkamai.

RETOS PNEUMOKONIOZĖS

Aliuminozė (plaučių)	J630
Boksitinė fibrozė (plaučių)	J631
Beriliozė	J632
Grafitinė fibrozė (plaučių)	J633
Siderozė	J634
Stanozė	J635

C PRIEDAS: Trumpasis profesinių ligų priežasčių sąrašas

Kodas	PROFESINIŲ LIGŲ PRIEŽASTYS
1 0 00 00 00 00	CHEMINIAI VEIKSNIAI
1 1 00 00 00 00	NEORGANINIAI JUNGINIAI
1 1 02 01 00 00	Litis
1 1 02 02 00 00	Natris
1 1 02 03 00 00	Kalis
1 1 03 01 00 00	Berilis
1 1 03 03 00 00	Kalcis
1 1 06 01 00 00	Vanadis
1 1 07 01 00 00	Chromas
1 1 07 03 00 00	Volframas
1 1 08 01 00 00	Manganas
1 1 09 01 00 00	Geležis
1 1 09 02 00 00	Kobaltas (radioaktyvusis Nr. 1 25 00 00 01)
1 1 09 03 00 00	Nikelis
1 1 10 01 00 00	Varis
1 1 11 01 00 00	Cinkas
1 1 11 02 00 00	Kadmis
1 1 11 03 00 00	Gyvsidabris
1 1 12 00 00 00	Boras (IIIb grupės elementas)
1 1 13 01 00 00	Aliuminis
1 1 14 02 00 00	Alavas
1 1 14 03 00 00	Švinas
1 1 15 01 00 00	Arsenas
1 1 15 02 00 00	Stibis
1 1 16 00 00 00	Anglis (IVb grupės elementas) (radioaktyvioji Nr. 1 1 24 00 00 06)
1 1 16 00 01 01	Anglies monoksidas
1 1 17 00 00 00	Silicis (IVb grupės elementas)
1 1 18 00 00 00	Azotas (Vb grupės elementas)
1 1 19 00 00 00	Fosforas (Vb grupės elementas)
1 1 20 01 00 00	Deguonis
1 1 20 02 00 00	Siera
1 1 20 03 00 00	Selenas
1 1 21 01 00 00	Fluoras
1 1 21 02 00 00	Chloras
1 1 21 03 00 00	Bromas
1 1 21 04 00 00	Jodas (radioaktyvusis Nr. 1 1 24 00 00 08)
1 1 23 00 00 00	Retieji žemės elementai arba lantanoidai
1 1 24 00 00 00	Atviri jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniai

Kodas	PROFESINIŲ LIGŲ PRIEŽASTYS
1 1 25 00 00 00	Uždari jonizuojančiosios spinduliuotės šaltiniai
1 1 26 00 00 00	Bevandenės neorganinės rūgštys ir jų tirpalai
1 1 27 00 00 00	Bevandenės neorganinės bazės ir jų tirpalai
1 1 99 99 99 99	Kiti neorganiniai junginiai
1 2 00 00 00 00	ORGANINIAI JUNGINIAI
1 2 01 00 00 00	Sotieji alifatiniai angliavandeniliai
1 2 01 01 00 07	<i>n</i> -heksanas
1 2 01 99 99 99	Kiti sotieji angliavandeniliai
1 2 02 00 00 00	Nesotieji alifatiniai angliavandeniliai
1 2 03 00 00 00	Sotieji alicikliniai e angliavandeniliai
1 2 04 00 00 00	Nesotieji alicikliniai e angliavandeniliai
1 2 05 00 00 00	Aromatiniai angliavandeniliai
1 2 05 01 00 00	Monocikliniai junginiai
1 2 05 01 00 01	Benzenas
1 2 05 01 00 02	Toluenas (metilbenzenas)
1 2 05 01 00 03	Ksilenas (<i>o</i> -ksilenas, <i>m</i> -ksilenas, <i>p</i> -ksilenas)
1 2 05 01 99 99	Kiti monocikliniai junginiai
1 2 05 02 00 00	Policikliniai junginiai
1 2 05 99 99 99	Kiti aromatiniai angliavandeniliai
1 2 06 00 00 00	Heterocikliniai junginiai
1 2 07 00 00 00	Halogeninti angliavandenilių dariniai
1 2 07 01 00 00	Halogeninti sočiųjų alifatinių angliavandenilių dariniai
1 2 07 01 01 00	Fluorinti dariniai
1 2 07 01 02 00	Chlorinti dariniai
1 2 07 02 00 00	Halogeninti nesočiųjų alifatinių angliavandenilių dariniai
1 2 07 02 01 00	Fluorinti dariniai
1 2 07 02 02 00	Chlorinti dariniai
1 2 07 03 00 00	Halogeninti aliciklinių angliavandenilių dariniai
1 2 07 04 00 00	Halogeninti aromatinių angliavandenilių dariniai
1 2 08 00 00 00	Alkoholiai ir polihidroksiliai alkoholiai
1 2 09 00 00 00	Glikoliai
1 2 10 00 00 00	Fenoliai ir jų dariniai
1 2 11 00 00 00	Eteriai ir tioeteriai
1 2 11 01 00 00	Alifatiniai eteriai ir jų dariniai
1 2 11 02 00 00	Glikolių eteriai
1 2 11 02 01 00	Etilenglikolio eteriai
1 2 11 02 02 00	Propilenglikolio eteriai
1 2 11 02 03 00	Butilenglikolio eteriai
1 2 13 00 00 00	Epoksidai
1 2 14 00 00 00	Aldehidai

Kodas	PROFESINIŲ LIGŲ PRIEŽASTYS
1 2 14 01 00 00	Sotieji alifatiniai aldehidai
1 2 14 01 00 01	Formaldehidas (metanalis)
1 2 14 01 00 11	Glioksalis (etandialis)
1 2 14 01 00 12	Glutaraldehidas (pentandialis)
1 21 4 01 99 99	Kiti sotieji alifatiniai aldehidai
1 2 14 02 00 00	Nesotieji alifatiniai aldehidai
1 2 14 02 00 01	Akroleinas (propenalis)
1 2 14 02 99 99	Kiti nesotieji alifatiniai aldehidai
1 2 14 04 00 00	Aromatiniai aldehidai
1 2 15 00 00 00	Ketonai, chinonai, ketenai
1 2 15 01 00 00	Sotieji alifatiniai ketonai
1 2 15 04 00 00	Aromatiniai ketonai
1 2 15 07 00 00	Chinonai
1 2 15 08 00 00	Ketenai
1 2 16 00 00 00	Acetaliai
1 2 17 00 00 00	Karboksirūgštys ir peroksidrūgštys
1 2 18 00 00 00	Sulfonrūgštys ir tiorūgštys
1 2 19 00 00 00	Karboksirūgščių anhidridai
1 2 20 00 00 00	Esteriai
1 2 20 01 00 00	Alifatiniai esteriai
1 2 20 01 01 00	Formiatai
1 2 20 01 02 00	Acetatai
1 2 20 01 06 00	Akrlatai
1 2 20 01 07 00	Metakrlatai
1 2 20 02 00 00	Glikolių esteriai
1 2 20 04 00 00	Aromatiniai esteriai
1 2 20 01 08 00	Kiti alifatiniai esteriai
1 2 21 00 00 00	Neorganinių rūgščių esteriai
1 2 21 03 00 00	Alkil- fosfatai, fosfonatai, difosfatai ir tiosfatai
1 2 21 04 00 00	Alkil- nitratai ir nitritai
1 2 21 07 00 00	Karbamatai, tiokarbamatai ir ditiokarbamatai
1 2 22 00 00 00	Sulfonrūgščių esteriai ir tioesteriai
1 2 23 00 00 00	Karboksirūgščių druskos
1 2 26 00 00 00	Amidai, sulfonamidai, fosforamidai ir imidai
1 2 26 01 00 00	Amidai
1 2 26 01 00 03	<i>N,N</i> -dimetilformamidas (DMF)
1 2 26 01 99 99	Kiti amidai
1 2 26 05 00 00	Tiuramai
1 2 26 05 00 01	<i>Bis</i> (dimetiltiokarbamoildisulfido) tetrametiltiuramdisulfidas
1 2 26 05 99 99	Kiti tiuramai
1 2 27 00 00 00	Acilhalogenidai

Kodas	PROFESINIŲ LIGŲ PRIEŽASTYS
1 2 29 00 00 00	Nitrilai, cianatai, izocianatai ir cianuratai
1 2 29 01 00 00	Nitrilai
1 2 29 02 00 00	Cianatai ir izocianatai
1 2 30 00 00 00	Aminai ir aminų dariniai, iminai
1 2 30 01 00 00	Alifatiniai aminai
1 2 30 01 02 00	Alifatinių aminų hidroksidariniai, etanolaminas
1 2 30 01 03 00	Alifatinių aminų nitrodariniai
1 2 30 01 04 00	Alifatinių aminų nitrozodariniai (alifatiniai nitrozaminai)
1 2 30 01 05 00	Alifatinių aminų halogeninti dariniai
1 2 30 02 00 00	Alicikliniai aminai
1 2 30 03 00 00	Aromatiniai aminai
1 2 30 03 02 00	Aromatinių aminų hidroksidariniai
1 2 30 03 03 00	Aromatinių aminų nitrodariniai
1 2 30 03 04 00	Aromatinių aminų nitrozodariniai (aromatiniai nitrozaminai)
1 2 30 03 05 00	Aromatinių aminų halogeninti dariniai
1 2 30 05 00 00	Iminai
1 2 31 00 00 00	Nitrodariniai
1 2 31 01 00 00	Alifatiniai nitrodariniai
1 2 31 04 00 00	Aromatiniai nitrodariniai ir chlornitrodariniai
1 2 32 00 00 00	Hidrazo-, azo-, diazo-, ir azoksidariniai
1 2 33 00 00 00	Peroksidai
1 2 37 00 00 00	Organiniai metalų junginiai
1 2 37 01 00 00	Organiniai metalų junginių dariniai
1 2 37 02 00 00	Organiniai silicio junginiai
1 2 37 03 00 00	Organiniai gyvsidabrio junginiai
1 2 38 00 00 00	Gliukozidai
1 2 39 00 00 00	Alkaloidai
1 2 99 99 99 99	Kiti organiniai junginiai
1 9 99 99 99 99	Kitos cheminės medžiagos
2 0 00 00 00 00	FIZIKINIAI VEIKSNIAI
2 0 01 00 00 00	Garso impulsai
2 0 01 01 00 00	Girdimieji garso impulsai
2 0 01 01 00 01	Triukšmas (nuolatinis triukšmas, nenuolatinis triukšmas, triukšmas skysčiuose)
2 0 01 01 00 02	Impulsinis triukšmas (sprogimas...)
2 0 01 01 99 99	Kiti girdimieji garso impulsai
2 0 01 02 00 00	Negirdimieji garso impulsai
2 0 02 00 00 00	Mechaniniai virpesiai
2 0 03 00 00 00	Slėgis/vakuumas

Kodas	PROFESINIŲ LIGŲ PRIEŽASTYS
2 0 04 00 00 00	Medžiagos, sukeliančios trintį su oda (dermatito priežastis)
2 0 05 00 00 00	Drėgmė (padidėjusi ar sumažėjusi drėgmė)
2 0 06 00 00 00	Ventiliacija
2 0 07 00 00 00	Šiluminė aplinka
2 0 0800 00 00	Apšvietimas
2 0 09 00 00 00	Jonizuojančioji spinduliuotė
2 0 10 00 00 00	Nejonizuojančioji spinduliuotė
2 0 10 01 00 00	Regimoji spinduliuotė
2 0 10 01 00 02	Ultravioletinė (A,B ir C) spinduliuotė
2 0 10 01 00 04	Lazerio spinduliuotė
2 0 10 01 09 99	Kita optinė spinduliuotė
2 0 10 02 00 00	Elektromagnetiniai laukai (neapibrėžti)
2 9 99 99 99 99	Kiti fizikiniai veiksniai
3 0 00 00 00 00	BIOLOGINIAI VEIKSNIAI
3 1 00 00 00 00	Bakterijos
3 1 00 08 00 00	<i>Actinomyces</i>
3 1 00 22 00 00	<i>Bacilos</i>
3 1 00 30 00 00	<i>Borella</i>
3 1 00 33 00 00	<i>Brucella</i>
3 1 00 47 00 00	<i>Chlamydia</i>
3 1 00 51 00 00	<i>Clostridium</i>
3 1 00 67 00 00	<i>Escherichia</i>
3 1 00 92 00 00	<i>Legionella</i>
3 1 00 95 00 00	<i>Leptospira</i>
3 1 01 00 00 00	<i>Listeria</i>
3 1 01 04 00 00	<i>Microbacterium</i>
3 1 01 05 00 00	<i>Micrococcus</i>
3 1 01 13 00 00	<i>Mycobacterium</i>
3 1 01 14 00 00	<i>Mycoplasma</i>
3 1 01 24 00 00	<i>Pasteurella</i>
3 1 01 28 00 00	<i>Peptostreptococcus</i>
3 1 01 38 00 00	<i>Pseudomonas</i>
3 1 01 43 00 00	<i>Rickettsia</i>
3 1 01 48 00 00	<i>Salmonella</i>
3 1 01 61 00 00	<i>Staphylococcus</i>
3 1 01 64 00 00	<i>Streptococcus</i>
3 1 01 78 00 00	<i>Vibrio</i>
3 1 99 99 99 99	Kitos bakterijos
3 2 00 00 00 00	Virusai
3 2 00 04 01 00	Hantavirusas

Kodas	PROFESINIŲ LIGŲ PRIEŽASTYS
3 2 00 07 00 00	<i>Filoviridae</i>
3 2 00 08 00 00	<i>Flaviviridae</i>
3 2 00 08 00 08	C hepatito virusas (HCV)
3 2 00 09 00 00	<i>Hepadnaviridae</i>
3 2 00 09 00 01	B hepatito virusas (HBV)
3 2 00 09 00 02	D hepatito virusas (Delta)
3 2 00 09 99 99	Kiti hepatito virusai, žinomi kaip patogenai
3 2 00 10 00 00	<i>Herpesviridae (herpes virusai)</i>
3 2 00 12 00 00	<i>Papoviridae</i>
3 2 00 13 00 00	<i>Paramyxoviridae</i>
3 2 00 15 00 00	<i>Picornaviridae</i>
3 2 00 18 00 00	<i>Retroviridae</i>
3 2 00 18 00 01	ŽIV (žmogaus imunodeficitu virusas - AIDS virusas)
3 2 00 19 00 00	<i>Rhabdoviridae</i>
3 2 00 21 00 00	Neklasifikuoti virusai
3 2 00 21 00 01	E hepatito virusas
3 2 00 21 00 02	Kiti hepatito virusai (išskyrus A,B,C,D)
3 2 00 21 99 99	Kiti neklasifikuoti virusai
3 2 00 22 00 00	Neklasikiniai veiksniai (neįprastiniai prionai)
3 2 99 99 99 99	Kiti virusai
3 3 00 00 00 00	Parazitai
3 3 00 02 00 00	<i>Ancylostoma (ankylostoma)</i>
3 3 00 18 00 00	<i>Leishmania</i>
3 3 00 26 00 00	<i>Plasmodium</i>
3 3 00 29 00 00	<i>Strongyloides</i>
3 3 00 33 00 00	<i>Trichuris</i>
3 3 00 34 00 00	<i>Trypanosoma</i>
3 3 00 36 00 00	Trematodai
3 3 00 37 00 00	Cestodai
3 3 99 99 99 99	Kiti parazitai
3 4 00 00 00 00	Grybeliai (pelėšiai)
3 4 00 01 00 00	<i>Zygomycetes</i>
3 4 00 02 00 00	<i>Ascomycetes</i>
3 4 00 03 00 00	<i>Basidiomycetes</i>
3 4 00 04 00 00	<i>Fungi imperfecti</i>
3 4 00 04 01 00	<i>Altemaria</i>
3 4 00 04 02 00	<i>Aspergillus fumigatus</i>
3 4 00 04 06 00	<i>Candida albicans</i>
3 4 00 04 07 00	<i>Cladosporium</i>
3 4 00 04 11 00	<i>Epidermophyton flacossium</i>
3 4 00 04 15 00	<i>Madurella</i>
3 4 00 04 16 00	<i>Microsporium</i>

Kodas	PROFESINIŲ LIGŲ PRIEŽASTYS
3 4 00 04 20 00	<i>Penicilium mameffeii</i>
3 4 00 04 22 00	<i>Sporotix schenckii</i>
3 4 00 04 23 00	<i>Trichoderma</i>
3 4 00 04 24 00	<i>Trichophyton</i>
3 4 99 99 99 99	Kiti grybeliai
3 5 00 00 00 00	Augalai
3 5 00 01 00 00	Medžiai, įskaitant lapus, žiedus ir kamienus
3 5 00 02 00 00	Žolės ir javai, įskaitant lapus, žiedus ir stiebus
3 5 00 03 00 00	Gėlės, žalieji augalai, įskaitant lapus, žiedus ir stiebus
3 5 00 04 00 00	Dumbliai
3 5 00 05 00 00	Kerpės
3 5 00 06 00 00	Samanos
3 5 01 00 00 00	Augalinės kilmės produktai
3 5 01 01 00 00	Žiedadulkės
3 5 01 02 00 00	Sporos
3 5 01 06 00 00	Augaliniai nuodai
3 5 01 08 00 00	Įvairūs augaliniai produktai
3 5 01 08 00 12	Hevėjos lateksas
3 5 01 08 00 99	Kiti įvairūs augaliniai produktai
3 5 01 08 01 00	Medienos dulkės (dulkės)
3 5 01 08 02 00	Augalinės dulkės
3 5 01 08 02 01	Grūdai
3 5 01 08 02 02	Miltai
3 5 01 08 02 99	Kitos augalinės dulkės
3 5 01 08 03 00	Augaliniai pluoštai (tekstilė)
3 5 99 99 99 99	Įvairūs kiti augaliniai produktai
3 6 00 00 00 00	Gyvūnai
3 6 01 00 00 00	Pirmuonys
3 6 02 00 00 00	Kempinės
3 6 03 00 00 00	Kaspinoočiai
3 6 04 00 00 00	Moliuskai
3 6 05 00 00 00	Nariuotakojai
3 6 05 01 00 00	Daugiakojai
3 6 05 02 00 00	Vabzdžiai
3 6 05 03 00 00	Vėžiagyviai
3 6 05 04 00 00	Vorai
3 6 05 04 01 00	Erkės (erkės, niežai, susas)
3 6 05 04 02 00	<i>Ixodidae</i>
3 6 05 04 03 00	<i>Araneida</i>
3 6 06 00 00 00	<i>Echinodermus</i> (dyglaodžiai)
3 6 07 00 00 00	Stuburiniai

Kodas	PROFESINIŲ LIGŲ PRIEŽASTYS
3 6 07 01 00 00	Žuvis
3 6 07 02 00 00	Varliagyviai
3 6 07 03 00 00	Ropliai
3 6 07 04 00 00	Paukščiai
3 6 07 05 00 00	Žinduoliai
3 6 99 99 99 99	Kiti gyvūnai
3 6 10 00 00 00	Gyvūninės kilmės produktai
3 6 10 01 00 00	Gyvūninės kilmės organinės dulkės
3 6 10 01 00 01	Oda
3 6 10 01 00 02	Plunksnos, pūkai
3 6 10 01 00 03	Plaukai, kailis, šeriai
3 6 10 01 99 99	Kitos gyvūninės kilmės organinės dulkės
3 6 10 02 00 00	Gyvūninės kilmės organiniai pluoštai
3 6 10 03 00 00	Gyvūninės kilmės maistas ir maisto produktai
3 6 99 99 99 99	Kiti gyvūninės kilmės produktai
3 9 99 99 99 99	Kiti biologiniai veiksniai
4 0 00 00 00 00	BIOMECHANINIAI (ERGONOMINIAI) VEIKSNIAI
4 0 00 01 00 00	Darbo poza
4 0 00 02 00 00	Pasikartojantys darbo judesiai
4 0 00 03 00 00	Greiti darbo judesiai
4 0 00 04 00 00	Įvairūs (įvairiapusiški) judesiai
4 0 00 05 00 00	Krovinių pernešimas ir kėlimas
4 0 00 06 00 00	Krovinių stūmimas ir traukimas
4 0 00 07 00 00	Kiti įtampos veiksniai
4 9 99 99 99 99	Kiti biomechaniniai veiksniai
5 0 00 00 00 00	PSICHOSOCIALINIAI VEIKSNIAI
5 0 00 01 00 00	Darbo tempas
5 0 00 02 00 00	Darbo laiko organizavimas
5 0 00 03 00 00	Atlygio modeliai
5 0 00 04 00 00	Reikalaujamo darbo apimtis
5 0 00 05 00 00	Asmeninė įtaka darbu
5 0 00 06 00 00	Reikalaujama darbo kokybė
5 0 00 07 00 00	Visuomeniniai ryšiai
5 0 00 08 00 00	Darbo santykiai
5 0 00 09 00 00	Rizikos veiksniai
5 0 00 10 00 00	Trauminiai išgyvenimai (baimė, nerimas)
5 9 99 99 99 99	Kiti psichosocialiniai veiksniai

Kodas	PROFESINIŲ LIGŲ PRIEŽASTYS
6 0 00 00 00 00	PRAMONINIAI VEIKSNIAI, MEDŽIAGOS IR PRODUKTAI
6 0 01 01 00 00	Neorganinės dulkės
6 0 01 01 03 00	Cementas (kalcio-aliuminio silikatas)
6 0 01 01 04 00	Metalų ir metalų lydinių dulkės
6 0 01 01 05 00	Metalų oksidai
6 0 01 01 06 00	Silicio dioksido dulkės, smėlis
6 0 01 02 00 00	Organinės dulkės
6 0 01 02 03 00	Farmacijos produktai
6 0 02 02 00 00	Plaušeliai
6 0 02 01 00 00	Neorganiniai plaušeliai
6 0 02 01 00 01	Asbesto plaušeliai
6 0 02 01 00 02	Keraminiai plaušeliai
6 0 02 01 00 05	Stiklo vatos plaušeliai
6 0 02 01 99 99	Kitų neorganinių medžiagų plaušeliai
6 0 02 02 00 00	Sintetinių medžiagų plaušeliai
6 0 03 03 00 00	Terminio skilimo produktai ir produktai, išsiskiriantys vykstant gamybai
6 0 03 03 03 00	Liejyklos: terminio skilimo produktai
6 0 04 00 00 00	Dūmai ir rūkai
6 0 04 01 00 00	Suvirinimo dūmai ir dujos
6 0 05 01 01 00	Tirpikliai, skiedikliai
6 0 06 02 00 00	Dažai, lakai, politūros, mastikos
6 0 06 03 00 00	Adhezyvai, klijai
6 0 06 04 00 00	Dervos
6 0 06 05 00 00	Plastikai, gumos
6 0 06 05 03 01	Kaučiukas, natūralusis lateksas
6 0 06 05 03 02	Gumos vulkanizavimo produktai
6 0 06 05 99 99	Kiti plastikai, gumos
6 0 06 06 00 00	Beičai
6 0 06 07 00 00	Dažančiosios medžiagos
6 0 06 08 00 00	Pigmentai
6 0 06 09 00 00	Spausdinimui ir kopijavimui skirtos medžiagos
6 0 06 10 00 00	Degalai
6 0 06 11 00 00	Pramoninės alyvos ir riebalai
6 0 06 11 01 00	Metalų pjovimo alyvos, aušinimo alyvos
6 0 06 11 02 00	Tepamosios alyvos ir tirštinti tepalai
6 0 06 15 00 00	Valikliai
6 0 06 15 00 06	Plovikliai
6 0 06 15 99 99	Kitos plovimo priemonės
6 0 06 16 00 00	Kosmetika

Kodas	PROFESINIŲ LIGŲ PRIEŽASTYS
6 0 06 16 01 00	Plaukų priežiūros gaminiai
6 0 06 17 00 00	Farmacijos gaminiai
6 0 06 19 00 00	Fotografavimo medžiagos
6 0 06 22 00 00	Žemės ūkyje, sodininkystėje arba medienai apdoroti naudojamos medžiagos
6 0 06 22 01 00	Trašos
6 0 06 22 02 00	Insekticidai
6 0 06 22 04 00	Herbicidai
6 0 08 00 00 00	Fermentai (baltymai)
6 0 09 00 00 00	Gamtinės medžiagos
6 0 09 00 00 01	Akmens anglis
6 0 09 00 00 02	Grafitas
6 0 09 00 00 99	Kitos gamtinės medžiagos
6 0 10 01 00 00	Tirpalai
6 0 13 01 00 03	Rūgščių tirpalai
6 0 13 01 00 04	Šarmų tirpalai
6 0 10 01 99 99	Kiti tirpalai
6 9 99 99 99 99	Kiti gamybos veiksniai, medžiagos ir produktai
9 9 99 99 99 99	Kiti veiksniai

D PRIEDAS: Naudojimo kategorijų (produktų) klasifikacija

KODAS	NAUDOJIMO KATEGORIJOS
B01	Absorbentai ir adsorbentai
A02	Adhezyvai, rišamosios medžiagos
A03	Aerozolių propelentai
B04	Antikondensacinės medžiagos
B05	Aušinamieji skysčiai
B06	Nuo sulipimo apsaugančios medžiagos
B07	Antistatikai
B08	Balikliai
C09	Valikliai, plovikliai
B10	Dažikliai
A11	Kompleksonai
B12	Laidumo medžiagos
C13	Statybinės medžiagos
B14	Korozijos inhibitoriai
B15	Kosmetika
D56	Metalo pjovimo skysčiai
B16	Dulkių rišikliai
D62	Elektromechaniniai komponentai
B17	Galvaninių dangų gamybos medžiagos
A18	Sprogstamosios medžiagos
A19	Trąšos
B20	Glaistai
B21	Fiksavimo medžiagos
C22	Liepsnos lėtikliai ir gesinimo medžiagos
B23	Flotacijos medžiagos
C24	Fliusai medžiagoms lydyti ir suvirinti
B25	Putodariai
C26	Maisto (maisto produktų) skoninės ir maistinės medžiagos
D67	Frikcinės medžiagos
B27	Degalai
A28	Degalų priedai
D58	Šlifavimo medžiagos
B29	Šilumnešiai
B30	Hidrauliniai skysčiai ir priedai
B31	Impregnavimo medžiagos
B32	Izoliacinės medžiagos
B33	Tarpinės medžiagos
B34	Laboratorių cheminės medžiagos
B35	Tepamosios medžiagos ir priedai

KODAS	NAUDOJIMO KATEGORIJOS
A36	Kvapniosios medžiagos
A37	Oksiduojančios medžiagos
D59	Dažai, politūros ir lakai
A38	Žemės ūkio pesticidai
C39	Ne žemės ūkiui skirti pesticidai ir konservantai
A40	pH reguliatoriai
B41	Vaistai
B42	Fotografijos cheminės medžiagos
A43	Procesų stabilizatoriai
D60	Radioaktyviosios medžiagos
A44	Redukuojančios medžiagos
B45	Kopijavimo medžiagos
A46	Puslaidininkiai
B47	Minkštikliai
B48	Tirpikliai
B49	Stabilizatoriai
B50	Paviršinio aktyvumo medžiagos
D61	Paviršiaus apdorojimo medžiagos
B51	Rauginimo medžiagos
B52	Klampo reguliatoriai
B53	Vulkanizavimo medžiagos
A54	Virinimo ir litavimo medžiagos
E55	Naminiai gyvūnai
E56	Laukiniai gyvūnai
E57	Gyvūninės kilmės produktai
E58	Gyvūninės kilmės atliekos
E59	Nutekamieji vandenys
E60	Aštrios arba pjaunančios medicininės medžiagos
E61	Dužios medicininės medžiagos (stiklas ir t. t.)
E62	Kiti medicininiai įrankiai
E63	Gaminiai bakteriologijos arba biologijos laboratorijoms
E64	Kraujas ir kiti žmogaus skysčiai
E65	Kiti žmogaus audiniai
E66	Ligoniai
X99	Kitos naudojimo kategorijos

E PRIEDAS: KOMISIJOS REKOMENDACIJA

dėl Europos profesinių ligų sąrašo

2003 rugsėjo 19 d.

(paskelbtas kaip dokumentas, kurio numeris C(2003) 3297)

(2003/670/EB)

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA,

atsižvelgdama į Europos Bendrijos steigimo sutartį ir ypač į jos 211 straipsnį, kadangi:

1) 1990 m. gegužės 22 d. Komisijos rekomendaciją 90/326/EEB dėl profesinių ligų Europos sąrašo patvirtinimo¹ plačiai taikė valstybės narės ir dėjo daug pastangų, kad atitiktų I rekomendacijos priede nurodytas nuostatas, kaip buvo minima 1996 m. Komisijos pranešime² dėl profesinių ligų Europos sąrašo;

2) per laiką, praėjusį nuo Rekomendacijos 90/326/EEB paskelbimo, mokslo ir technikos pažanga leido geriau suprasti, kaip atsiranda tam tikros profesinės ligos ir kokie yra jų priežastiniai ryšiai. Taigi šie pokyčiai turi būti įtraukti į naują rekomendaciją, Europos profesinių ligų sąrašą ir į papildomą sąrašą;

3) patyrimas, sukauptas nuo 1990 m. valstybėse narėse vykdant Rekomendacijos 90/326/EEB vykdymo priežiūrą, išryškino įvairius aspektus, kuriuos būtų galima tobulinti siekiant geriau įgyvendinti Rekomendacijos tikslus, ypač dėl prevencijos ir duomenų kaupimo bei lyginamumo;

4) Komisijos pranešime, pavadintame „Prisitaikymas prie darbo pobūdžio ir visuomenės kitimo: nauja Bendrijos sveikatos ir saugos darbe strategija 2002–2006 metais“³, ypač daug dėmesio skiriama profesinių ligų prevencijai. Todėl ši Rekomendacija turi būti prevencijos Bendrijos lygiu pagrindinis įrankis;

5) visų pirma minėtas pranešimas pabrėžia visų dalyvių, ypač valstybinių valdžios institucijų ir socialinių partnerių, įtraukimo svarbą, siekiant skatinti gerinti sveikatą ir saugą darbe, taikant „gerą vadovavimą“, kuris pagrįstas visuotiniu dalyvavimu pagal Europos valdymo Baltąją knygą⁴. Todėl reikėtų prašyti valstybių narių, kad jos įtrauktų visus dalyvius į efektyvios profesinių ligų prevencijos priemonių kūrimo darbą;

6) be to, pranešime nurodoma, kad turėtų būti nustatyti skaičiais įvertinami nacionaliniai tikslai, siekiant sumažinti nustatytų profesinių ligų rodiklius;

¹ OL L 160, 1990 6 26, p. 39.

² COM(96) 454 final.

³ COM(2002) 118 final.

⁴ COM(2001) 428 final.

7) 2002 m. birželio 3 d. Tarybos rezoliucija dėl naujos Bendrijos sveikatos ir saugos darbe strategijos (2002–2006)⁵ kviečia valstybes nares kurti ir įgyvendinti koordinuotą, nuoseklią, nacionalinėms sąlygoms pritaikytą prevencijos strategiją, nustatančią išmatuojamus tikslus nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų skaičiui mažinti, ypač tose veiklos srityse, kuriose rodikliai yra didesni už vidutinius;

8) Europos saugos ir sveikatos darbe agentūros, įsteigtos Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2062/94⁶, funkcija yra, *inter alia*, teikti Bendrijos institucijoms ir valstybėms narėms turimą objektyvią techninę, mokslinę ir ekonominę informaciją, kurios joms reikia darbuotojų saugos ir sveikatos apsaugos politikai apibrėžti ir įgyvendinti, ir kaupti bei platinti techninę, mokslinę ir ekonominę informaciją valstybėse narėse. Taigi Agentūra vaidina labai svarbų vaidmenį keičiantis profesinių ligų prevencijos informacija, patyrimu ir geriausia praktika;

9) nacionalinės sveikatos priežiūros sistemos labai svarbios profesinių ligų prevencijai gerinti, pvz., didinti medicinos darbuotojų informuotumą, gilinti jų žinias apie šias ligas ir jų diagnozes,

PATEIKIA ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

1 straipsnis

Nepažeidžiant palankesnių nacionalinių įstatymų arba reglamentų, valstybėms narėms rekomenduojama:

1. Kiek įmanoma greičiau įtraukti į jų nacionalinius įstatymus ir kitus teisės aktus dėl moksliskai nustatytų profesinių ligų, už kurias priklauso kompensacija ir kurioms taikomos prevencinės priemonės, I priede pateiktą Europos profesinių ligų sąrašą.

2. Imtis priemonių įtraukti į jų nacionalinius įstatymus ir kitus teisės aktus darbuotojų teisę į kompensaciją už profesines ligas, jei darbuotojas kenčia nuo ligos, neištrauktos į I priedą, tačiau galima įrodyti, kad pagal kilmę ji yra profesinė, ypač jei liga įtraukta į II priedą.

3. Kurti ir gerinti efektyvias profesinių ligų, įtrauktų į I priede pateiktą Europos profesinių ligų sąrašą, prevencijos priemones, aktyviai įtraukiant visus dalyvius ir, jei tinka, per Europos saugos ir sveikatos darbe agentūrą keistis informacija, patyrimu ir geriausia praktika.

4. Nustatyti skaičiais įvertinamus nacionalinius tikslus, siekiant sumažinti nustatytų profesinių ligų, ypač tų, kurios įtrauktos į I priede pateiktą Europos profesinių ligų sąrašą, rodiklius.

5. Užtikrinti, kad būtų skelbiamos visos profesinių ligų bylos, ir laipsniškai suderinti jų profesinių ligų statistiką su I priede pateiktu Europos profesinių ligų sąrašu, atsižvelgiant į vykdomus Europos profesinių ligų statistikos derinimo sistemos darbus, taip, kad būtų prieinama informacija apie

⁵ OL C 161, 2002 7 5, p. 1.

⁶ OL L 216, 1994 8 20, p. 1.

kiekvieno profesinio susirgimo priežastinį veiksnių, medicininę diagnozę ir ligonio lytį.

6. Įdiegti sistemą, skirtą rinkti informacijai arba duomenims apie II priede išvardytų ligų ir visų kitų profesinės kilmės ligų epidemiologiją.

7. Skatinti su profesine veikla susijusių ligų, ypač į II priedą įtrauktų ligų, ir su darbu susijusių psichologinės prigimties sutrikimų tyrimus.

8. Užtikrinti, kad būtų plačiai skelbiami dokumentai, kurie padėtų nustatyti profesinių ligų, įtrauktų į valstybių nacionalinius sąrašus, diagnozę, ypač atsižvelgiant į Komisijos paskelbtas pastabas dėl profesinių ligų diagnozės.

9. Siųsti Komisijai ir pateikti suinteresuotoms šalims, ypač per Europos saugos ir sveikatos darbe agentūros sukurtą informacijos tinklą, nacionaliniu lygiu nustatytų profesinių ligų statistinius ir epidemiologinius duomenis.

10. Didinti nacionalinių sveikatos priežiūros sistemų vaidmenį vykdamą profesinių ligų prevenciją, ypač didinti medicinos darbuotojų informuotumą, gilinti jų žinias apie šias ligas ir jų diagnozes.

2 straipsnis

Valstybės narės turi pačios nustatyti kiekvienos profesinės ligos kriterijus pagal galiojančius nacionalinius įstatymus ir metodus.

3 straipsnis

Ši rekomendacija keičia Rekomendaciją 90/326/EEB.

4 straipsnis

Valstybės narės ne vėliau kaip iki 2006 m. gruodžio 31 d. prašomos pranešti Komisijai apie priemones, priimtas arba numatytas atsižvelgiant į šią rekomendaciją.

Priimta Briuselyje, 2003 m. rugsėjo 19 d.

Komisijos vardu
Komisijos narė
Anna DIAMANTOPOULOU

I PRIEDAS

Europos profesinių ligų sąrašas

Šiame sąrašė nurodytos ligos turi būti tiesiogiai susijusios su profesija. Komisija nustatys kriterijus kiekvienai iš toliau nurodytų profesinių ligų atpažinti:

1. Ligos, sukeltos šių cheminių medžiagų:

- 100 Akrilnitrilas
- 101 Arsenas arba jo junginiai
- 102 Berilis arba jo junginiai
- 103.01 Anglies monoksidas
- 103.02 Karbonilchloridas
- 104.01 Vandeniio cianido rūgštis
- 104.02 Cianidai ir jų junginiai
- 104.03 Izocianatai
- 105 Kadmio arba jo junginiai
- 106 Chromas arba jo junginiai
- 107 Gyvsidabris arba jo junginiai
- 108 Manganas arba jo junginiai
- 109.01 Azoto rūgštis
- 109.02 Azoto oksidai
- 109.03 Amoniakas
- 110 Nikelis arba jo junginiai
- 111 Fosforas arba jo junginiai
- 112 Švinas arba jo junginiai
- 113.01 Sieros oksidai
- 113.02 Sieros rūgštis
- 113.03 Anglies disulfidas
- 114 Vanadis arba jo junginiai
- 115.01 Chloras
- 115.02 Bromas
- 115.04 Jodas
- 115.05 Fluoras arba jo junginiai
- 116 Alifatiniai arba alicikliniai angliavandeniliai, gauti iš ligroino arba benzino
- 117 Halogeninti alifatinių arba aliciklinių angliavandenilių dariniai
- 118 Butilo, metilo ir izopropilo alkoholiai
- 119 Etilenglikolis, dietilenglikolis, 1,4-butandiolis ir nitrinti glikolių bei glicerolio dariniai

- 120 Metileteris, etileteris, izopropileteris, vinileteris, dichlorizopropileteris, gvajakolis, etilenglikolio metileteris ir etileteris
- 121 Acetonas, chloracetonas, bromacetonas, heksafluoracetonas, metiletilketonas, metil-*n*-butilketonas, metilizobutilketonas, diacetono alkoholis, mezitiloksidas, 2-metilcikloheksanonas
- 122 Organiniai fosforo esteriai
- 123 Organinės rūgštys
- 124 Formaldehidas
- 125 Nitrinti alifatiniai dariniai
- 126.01 Benzenas arba jo homologai (benzeno homologai apibrėžiami formule: C_nH_{2n-6})
- 126.02 Naftalenas arba jo homologai (naftaleno homologai apibrėžiami formule: C_nH_{2n-12})
- 126.03 Vinilbenzenas ir divinilbenzenas
- 127 Halogeninti aromatinių angliavandenilių dariniai
- 128.01 Fenoliai, arba fenolių homologai arba jų halogeninti dariniai
- 128.02 Naftoliai, arba naftolių homologai arba jų halogeninti dariniai
- 128.03 Halogeninti alkilariloksidų dariniai
- 128.04 Halogeninti alkilarilsulfonatų dariniai
- 128.05 Benzchinonai
- 129.01 Aromatiniai aminai arba aromatiniai hidrazinai arba jų halogeninti, fenoliniai, nitrifikuoti, nitrinti arba sulfoninti dariniai
- 129.02 Alifatiniai aminai ir jų halogeninti dariniai
- 130.01 Aromatinių angliavandenilių nitrinti dariniai
- 130.02 Fenolių arba jų homologų nitrinti dariniai
- 131 Stibis ir jo dariniai
- 132 Azoto rūgšties esteriai
- 133 Vandensulfidas
- 135 Encefalopatija dėl organinių tirpiklių, neįtrauktų į kitus punktus
- 136 Polineuropatija dėl organinių tirpiklių, neįtrauktų į kitus punktus

2. Odos ligos, kurias sukelia cheminės medžiagos arba veiksniai, neįtraukti į kitus punktus

- 201 Odos ligos ir odos vėžys, kurį sukelia:
 - 201.01 Suodžiai
 - 201.03 Degutas
 - 201.02 Bitumas
 - 201.04 Pikis
 - 201.05 Antracenas arba jo junginiai
 - 201.06 Mineralinės ir kitos alyvos
 - 201.07 Nevalytas parafinas
 - 201.08 Karbazolas arba jo junginiai
 - 201.09 Akmens anglių distiliavimo šalutiniai produktai
- 202 Profesinės odos ligos, kurias sukelia mokslo nustatytos alergiją sukeliančios arba dirginančios cheminės medžiagos, neįtrauktos į kitus punktus

3. Ligos, sukeltos įkvėpamų medžiagų ir veiksnių, neįtrauktų į kitus punktus

- 301 Kvėpavimo takų ligos ir navikai
 - 301.11 Silikozė
 - 301.12 Silikozė su plaučių tuberkulioze
 - 301.21 Asbestozė
 - 301.22 Mezotelioma, sukelta asbesto dulkių
 - 301.31 Pneumokoniozės, sukeltos silicio turinčių dulkių
- 302 Asbestozė, komplikavusi bronchų vėžiu
- 303 Plaučių ir bronchų ligos, sukeltos metalų šlakų dulkių
- 304.01 Išoriniai alerginiai alveolitai
- 304.02 Plaučių ligos, sukeltos medvilnės, linų, kanapių, džiuoto, sizalio ir cukranendrių dulkių ir plaušelių
- 304.04 Kvėpavimo takų sutrikimai, sukelti kobalto, alavo, bario ir grafito dulkių
- 304.05 Siderozė
- 305.01 Navikinės viršutinių kvėpavimo takų ligos, sukeltos medžio dulkių
- 304.06 Alerginė astma, sukelta medžiagų, kurios pripažintos kaip alergenai ir kurios yra susijusios su tam tikru darbu
- 304.07 Alerginis rinitas, sukeltas medžiagų, kurios pripažintos kaip alergenai ir kurios yra susijusios su tam tikru darbu
- 306 Fibrozinės pleuros ligos su kvėpavimo restrikcija, sukeltos asbesto

- 307 Angliakasių lėtinis obstrukcinis bronchitas arba emfizema
- 308 Plaučių vėžys, sukeltas asbesto dulkių
- 309 Plaučių ir bronchų ligos, sukeltos aliuminio ar jo junginių dulkių arba garų
- 310 Plaučių ir bronchų ligos, sukeltos tomamilčių dulkių

4. Infekcinės ir parazitinės ligos

- 401 Zoonozės
- 402 Stabligė
- 403 Bruceliozė
- 404 Virusinis hepatitas
- 405 Tuberkuliozė
- 406 Amebiazė
- 407 Kitos infekcinės ligos, sukeltos dėl darbo ligų prevencijos ar sveikatos apsaugos srityse, pagalbinės veiklos namuose ir kitų panašių darbų, kuriems patvirtinta infekcijos rizika

5. Ligos, sukeltos toliau nurodytų fizinių veiksnių:

- 502.01 Kataraktos, sukeltos šiluminės spinduliuotės
- 502.02 Konjunktyvitai, sukelti ultravioletinės spinduliuotės
- 503 Klausos susilpnėjimas arba kurtumas, sukeltas triukšmo
- 504 Ligos, sukeltos atmosferos kompresijos arba dekompresijos
- 505.01 Plaštakos ir riešo sąnarių ligos dėl vibracijos
- 505.02 Kraujagyslių ir nervų ligos dėl mechaninės vibracijos
- 506.10 Sąnarių maišelių ligos, sukeltos spaudimo
- 506.11 Prepateliarinis ir subpateliarinis bursitas
- 506.12 Alkūnės bursitas
- 506.13 Peties bursitas
- 506.21 Ligos, sukeltos sausgyslių patempimo
- 506.22 Ligos, sukeltos sausgyslių makščių patempimo
- 506.23 Ligos, sukeltos sausgyslės patempimo jos prisitvirtinimo prie kaulo vietoje
- 506.30 Meniskų pažeidimai dėl ilgalaikio darbo klūpant arba atsitūpus
- 506.40 Nervų parėzė dėl kompresijos
- 506.45 Riešo kanalo tunelinis sindromas
- 507 Angliakasių nistagmas
- 508 Ligos, sukeltos jonizuojančios spinduliuotės

II PRIEDAS

Papildomas ligų, įtariamų kaip profesinės pagal kilmę, apie kurias turi būti pranešta ir kurias vėliau gali būti nuspręsta įtraukti į pirmąjį Europos sąrašo priedą, sąrašas

2.1 Ligos, kurias sukelia šie veiksniai:

- 2.101 Ozonas
- 2.102 Alifatiniai angliavandeniliai, nenurodyti I priedo 1.116 punkte
- 2.103 Difenilas
- 2.104 Dekalinas
- 2.105 Aromatinės rūgštys, aromatinių rūgščių anhidridai arba jų halogeninti dariniai
- 2.106 Difeniloksidas
- 2.107 Tetrahidrofuranas
- 2.108 Tiofenas
- 2.109 Metakrilnitrilas
- 2.110 Acetonitrilas
- 2.111 Tioalkoholiai
- 2.112 Merkaptanai ir tioeteriai
- 2.113 Talis arba jo junginiai
- 2.114 Alkoholai arba jų halogeninti dariniai, nenurodyti I priedo 1.118 punkte
- 2.115 Glikoliai arba jų halogeninti dariniai, nenurodyti I priedo 1.119 punkte
- 2.116 Eteriai arba jų halogeninti dariniai, nenurodyti I priedo 1.120 punkte
- 2.117 Ketonai arba jų halogeninti dariniai, nenurodyti I priedo 1.121 punkte
- 2.118 Esteriai arba jų halogeninti dariniai, nenurodyti I priedo 1.122 punkte
- 2.119 2-furalaldehidas
- 2.120 Tiofenoliai, arba jų homologai arba jų halogeninti dariniai
- 2.121 Sidabras
- 2.122 Selenas
- 2.123 Varis
- 2.124 Cinkas
- 2.125 Magnis
- 2.126 Platina
- 2.127 Tantalas
- 2.128 Titanas

- 2.129 Terpenai
- 2.130 Boranai
- 2.140 Ligos, sukeltos perlinių kriauklių dulkių
- 2.141 Hormonų sukeltos ligos
- 2.150 Ėduonis, susijęs su darbu šokolado, cukraus ir prieskonių pramonėje
- 2.160 Silicio dioksidas
- 2.170 Policikliniai aromatiniai angliavandeniliai, nepatiksinti kitur
- 2.190 Dimetilformamidas
- 2.2 Odos ligos, sukeltos cheminių medžiagų ir veiksnių, neįtrauktų į kitus punktus**
- 2.201 Įvairaus laipsnio alerginės ligos, nenurodytos I priede
- 2.3 Ligos, sukeltos įkvepiamų medžiagų, neįtrauktų į kitus punktus**
- 2.301 Plaučių fibrozės, sukeltos metalų, neįtrauktų į Europos sąrašą
- 2.303 Plaučių ir bronchų ligos bei navikai, sukelti toliau nurodytų medžiagų:
 - suodžių
 - dervų
 - bitumo
 - pikio
 - antraceno arba jo junginių
 - mineralinių ir kitų alyvų
- 2.304 Plaučių ir bronchų ligos, sukeltos dirbtinių mineralinių plaušelių
- 2.305 Plaučių ir bronchų ligos, sukeltos sintetinių plaušelių
- 2.307 Kvėpavimo takų ligos, ypač astma, sukeltos į I priedą neįtrauktų dirgiklių
- 2.308 Gerklų vėžys, sukeltas asbesto dulkių
- 2.4 Infekcinės ir parazitinės ligos, neaprašytos I priede**
- 2.401 Parazitinės ligos
- 2.402 Tropinės ligos
- 2.5 Ligos, sukeltos fizinių veiksnių**
- 2.501 Audinių plyšimas dėl keterinių ataugų patempimo
- 2.502 Juosmeninės stuburo dalies diskinės ligos, sukeltos ilgalaikės vertikalios viso kūno vibracijos
- 2.503 Balso stygų mazgeliai, atsiradę dėl ilgalaikio balso stygų įtempimo